

Vlaams
Parlement

stuk **1779** (2012-2013) – Nr. 1
ingediend op 23 oktober 2012 (2012-2013)

Beleidsbrief

Energie

Beleidsprioriteiten 2012-2013

ingediend door mevrouw Freya Van den Bossche,
Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	2
LIJST MET AFKORTINGEN	5
MANAGEMENTSAMENVATTING	6
I. Inleiding	7
II. Omgevingsanalyse en stand van zaken strategische doelstellingen	8
1. Bevorderen van een efficiënt energieverbruik	8
1.1. Het bruto binnenlands en finaal energieverbruik	8
1.2. Energie-intensiteit	8
1.3. Tendensen op vlak van REG-bewustzijn en de REG-investeringen	9
2. Verhogen van de milieuvriendelijke energieopwekking	11
2.1. De toepassing van warmtekrachtkoppeling	11
2.2. Groene stroom	12
2.3. De productie van groene warmte	13
2.4. Aandeel hernieuwbare energie	14
3. Bestrijden van de energiearmoede	14
4. Bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs	15
5. Verbeteren van de werking van de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt met als doel klanten een goede dienstverlening aan te bieden tegen een concurrentiële prijs	15
6. Verzekeren van een betrouwbare elektriciteits- en gasvoorziening en aansluiting op het distributienet tegen maatschappelijk aanvaardbare nettarieven	19
7. Opvolging indicatoren beleidsnota Energie 2009-2014	22
III. Stand van zaken en prognoses uitvoering operationele doelstellingen	25
1. Energiebegroting 2012-2013	25
2. Opmaak tweede actieplan energie-efficiëntie 2011-2016	26
3. Uitvoeren van de richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen	27
3.1. Invoeren energieprestatiecertificaat voor niet-residentiële gebouwen	27
3.2. Stapsgewijs verstrengen van de energieprestatienormen voor nieuwbouwwoningen, -kantoren en -scholen – invulling kortetermijnpad	28
3.3. Invoeren van een E-peileis voor andere specifieke gebouwbestemmingen	28
3.4. Omzetten van de gereviseerde Europese richtlijn inzake de energieprestaties van gebouwen in Vlaamse regelgeving – langetermijnnactieplan ‘bijna-energie neutrale gebouwen’	29
3.5. Afstemming, vereenvoudiging en kwaliteitsverbetering van het instrumentarium	30
3.5.1. Stroomlijnen van de berekeningswijzen van de energieprestaties van gebouwen	30
3.5.2. Verbeteren van de integratie van maatwerkadvies in de energieprestatiecertificatie van residentiële gebouwen	31
3.5.3. Stroomlijnen van de erkenningsregelingen voor energiedeskundigen en meer kwaliteitsgaranties voorzien	31
3.5.4. Uitbouwen van de energieprestatiedatabank tot authentieke gegevensbron	32
3.6. De handhaving van de energieprestatie- en de energieprestatiecertificatenregelgevingen in overeenstemming brengen met de eisen van de Europese richtlijn	32
3.6.1. Handhaving van de energieprestatieregelgeving	32
3.6.2. Handhaving van de energieprestatiecertificatieregelgeving	33

4.	Evaluëren en stroomlijnen van de financiële ondersteuningsmaatregelen voor energiebesparende investeringen in de woning.....	33
5.	Uitvoeren en uitbreiden van het Energierenovatieprogramma 2020	34
6.	Stimuleren van sociale energierenovaties.....	35
6.1.	Invoeren waarborgregeling voor lokale entiteiten in het kader van het Fonds voor de Reductie van de Globale Energiekost	35
6.2.	Energiebesparing voor moeilijk bereikbare doelgroepen: van ondersteunen naar uitvoeren	36
6.2.1.	Subsidies voor energiebesparende investeringen in woningen verhuurd door sociale verhuurkantoren..	37
6.2.2.	Sociale dakisolatieprojecten	37
7.	Bevorderen van kwaliteitszorg en kennisopbouw in de bouwsector	38
8.	Laagdrempelige informatieverstrekking en adviesverlening op vlak van energiezuinig (ver)bouwen en energiebesparing in de woningen	39
8.1.	Invoeren van lokale energieloketten.....	39
8.2.	Het evalueren van de energiescans met het oog op een eventuele uitbreiding en meer doelmatige inzet	39
8.3.	Energieconsulentenprojecten.....	40
9.	Uitwerken en concretiseren van een vernieuwde beleidsaanpak voor energie-efficiëntieverbeteringen in ondernemingen	40
9.1.	Verbreden van de energieconvenanten met grote, industriële ondernemingen	41
9.2.	Kleine ondernemingen motiveren om energie te besparen.....	41
10.	Opdrijven hernieuwbare energieproductie tegen 2020	42
10.1.	Juridische omzetting van de nieuwe richtlijn hernieuwbare energie – actieplan hernieuwbare energie.....	42
10.2.	Beleid uitbouwen voor de bevordering van groene warmte	42
10.3.	Minimum aandeel hernieuwbare energie in gebouwen opleggen.....	43
10.4.	Stabiel en vooruitstrevend groenestroombeleid verder zetten	43
10.5.	Toepassing van hernieuwbare energie in transport begeleiden	44
10.6.	Voldoende beschikbaarheid van duurzame biomassa verzekeren	45
11.	Ondersteunen van de aansluiting van groenestroom- en warmtekrachtinstallaties op het net.....	45
12.	Bevorderen van de markt in groenestroom- en warmtekrachtcertificaten	46
13.	Opleiding en informatie voor hernieuwbare energieproductie	46
14.	Garanderen van een stabiel investeringsklimaat voor WKK.....	46
15.	Marktintroductie van micro-WKK voorbereiden en ondersteunen	47
16.	Monitoring groene jobs	47
17.	Het bestaande distributienet uitbouwen tot een ‘slim net’	47
18.	Uitwerken van een regeling voor gesloten distributiesystemen en directe lijnen en leidingen	49
19.	Invoeren van een nieuw marktmodel voor de elektriciteits- en gasmarkt	49
20.	Versterken en verbeteren van de marktwerking door een efficiënte en effectieve informatieverlening en communicatie naar de afnemers	49
21.	Opvolgen van de openbaredienstverplichtingen.....	51
21.1.	Verplichte uitbreiding van het aardgasnet	51
21.2.	Gratis kilowattuur	51
21.3.	Sociale openbaredienstverplichtingen	51
21.4.	Doelstellingen netbeheerders op vlak van rationeel energiegebruik (REG).....	52
22.	Uniek loket voor PV-eigenaars bij de netbeheerder	52
23.	Vorbereiden overdracht bevoegdheid distributientarieven	53
IV.	Linken met andere beleidsvelden en -niveaus.....	53
1.	Wisselwerkingen met andere beleidsvelden binnen de Vlaamse overheid.....	53
1.1.	Wonen	53
1.2.	Sociale economie.....	54

1.3.	Overheidsinvesteringen	54
1.4.	Overheidspatrimonium	54
1.5.	Leefmilieu	54
1.6.	Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed	55
1.7.	Economie	55
1.8.	Innovatie	55
1.9.	Onderwijs	56
1.10.	Fiscaliteit	56
1.11.	Armoede	57
2.	Bijdragen tot de realisatie van de doorbraak Groen en dynamisch stedengewest van Vlaanderen in Actie	57
3.	Wisselwerking met het lokale niveau	58
V.	Bijlagen	60
1.	Bijlage 1: Overzicht van de wijze waarop gevolg wordt gegeven aan de resoluties en moties van het Vlaams Parlement	60
2.	Bijlage 2: Regelgevingsagenda 2013	62

LIJST MET AFKORTINGEN

AGIV: Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen
CREG: Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
EPC: energieprestatiecertificaat
E-peil: kengetal dat de energieprestatie van een gebouw en de vaste installaties ervan in standaardomstandigheden aangeeft
EPB: energieprestatie en binnenklimaat
EPBD: Europese richtlijn energieprestatie van gebouwen (EN: Energy Performance of Buildings Directive)
FRGE: Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost
FVB: Fonds voor de Vakopleiding in de Bouwnijverheid
GSC: groenestroomcertificaat
GWh: gigawattuur
kVA: kilovoltampère
kWe: kilowatt elektrisch vermogen
kWh: kilowattuur
LAC: lokale adviescommissie
MJ: megajoule
MW: megawatt
PJ: petajoule
PV: fotovoltaïsch (EN: photovoltaic)
REG: rationeel energiegebruik
R-waarde: warmte-isolerend vermogen van een materiaal laag (warmteweerstand)
SVK: Sociaal Verhuurkantoor
TJ: terajoule
U-waarde: isolatiewaarde van een constructiedeel (warmtedoorgangscoefficiënt)
VAK: vastleggingskrediet
VEA: Vlaams Energieagentschap
VEK: vereffeningskrediet
ViA: Vlaanderen in Actie
VITO: Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek NV
VPAO: Verticaal Permanent Armoede Overleg Energie
VREG: Vlaamse Regulator voor de Elektriciteits- en Gasmarkt
VRWI: Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie
VVSG: Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
WKK: warmtekrachtkoppeling
WTCB: Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf

MANAGEMENTSAMENVATTING

Deze beleidsbrief schetst de voortgang van het lopende en geplande energiebeleid in het komende politieke werkjaar. Hiermee wordt bijgedragen aan de fundamentele verandering van de energievoorziening om het hoofd te bieden aan de mondiale uitdagingen op energiegebied: de stijgende energievraag en de stijgende CO₂-uitstoot die op hun beurt leiden tot stijgende energieprijzen. De energievoorziening moet schoner, slimmer, zekerder, socialer en gevarieerder.

De basisopties van het Regeerakkoord en van de Beleidsnota Energie 2009-2014 worden verder uitgewerkt, terwijl ook de resoluties en moties van het Vlaams Parlement een concrete invulling krijgen. Bijzondere aandacht gaat ook uit naar de verwezenlijking van de sleutelprojecten van Vlaanderen in Actie.

Vanuit de Vlaamse energiebegroting wordt 70 miljoen euro per jaar gereserveerd om onze energievoorziening en ons energiegedrag te wijzigen. Hiermee wordt ook de impact van de openbardienstverplichtingen op de nettarieven getemperd.

Concreet werk ik tijdens deze legislatuur aan een langetermijnpad voor de verhoging van de energie-efficiëntie van onze gebouwen. Het aanscherpingspad van de energienormen voor nieuwbouw zal worden vastgelegd tot 2021. Parallel hiermee worden de handhavingsprocedures geoptimaliseerd en de achterstand bij de verwerking van de handhavingsdossiers weggewerkt. De REG-openbardienstverplichtingen (waaronder de gestroomlijnde energieprijzen) en sociale dakisolatieprojecten van de netbeheerders worden van nabij opgevolgd in functie van de doelstellingen van het Energierenovatieprogramma 2020 voor bestaande woningen. In dat kader wordt de strijd tegen energiearmoede opgevoerd met rentesubsidies en waarborgen voor de leningen die door het Fonds ter reductie van de globale energiekost (FRGE) aan de Lokale Entiteiten worden toegekend. Bij de ontwikkeling van de berekeningsmethodiek voor de energieprestatiecertificatie van bestaande niet-residentiële gebouwen wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke stroomlijning met de berekeningsmethodiek voor nieuwbouw. Na de ontwikkeling van de maatwerkadviesmodule voor bestaande woningen, zal het regelgevend kader voor de stroomlijning van de erkenningsregeling voor energiedeskundigen type A en B worden uitgewerkt. De kwaliteitscontroles voor het EPC van publieke gebouwen en residentiële gebouwen, evenals de controles op de vermelding van het kengetal bij verkoop en verhuur, worden verder gezet.

Naast de energie-efficiëntie van gebouwen, leg ik ook de focus op de energie-intensieve industrie waarmee nieuwe energiebeleidsovereenkomsten zullen worden gesloten.

Meer algemeen zal de implementatie van de nieuwe Europese richtlijn inzake energie-efficiëntie worden voorbereid.

Verder wordt gestreefd naar een duurzamer energieaanbod. Naast de productie van groene stroom, zet ik ook volop in op de productie van groene warmte. Het ondersteuningsmechanisme voor grote groenewarmteprojecten wordt opgestart. Er wordt een nieuw ondersteuningsbeleid voor groene stroom en warmtekrachtkoppeling geïmplementeerd. Het actieplan hernieuwbare energie met horizon 2050 wordt uitgewerkt.

De Vlaamse consumenten, bedrijven, belangenorganisaties, enz. worden intensief ingelicht over de werking en opportuniteiten in de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt. Er wordt een sterke toename gerealiseerd in de mate en snelheid waarmee van energieleverancier wordt veranderd. Hiermee wordt een belangrijke voorwaarde ingevuld om een meer concurrentiële energiemarkt te realiseren.

Ten slotte wordt de energie-infrastructuur aangepakt. Een grootschalig proefproject inzake slimme meters wordt uitgevoerd. Daarnaast wordt de betrouwbaarheid van het net van nabij opgevolgd en wordt werk gemaakt van congestiemanagement. In overleg met de federale overheid worden een aantal grote energie-infrastructuurprojecten die de bevoorradingszekerheid van ons land moeten verbeteren van nabij opgevolgd en wordt samengewerkt om de administratieve procedures voor energie-infrastructuur te stroomlijnen.

I. Inleiding

Iedereen heeft recht op voldoende betaalbare energie. Zonder elektriciteit en verwarming is het onmogelijk om er een aanvaardbare levensstandaard op na te houden. Toch hebben steeds meer mensen het moeilijk om hun factuur te betalen. De strijd tegen elke vorm van energiearmoede en de beheersing van de energiefactuur zijn daarom de belangrijkste prioriteit van mijn beleid. De invoering van een minimumlevering aardgas, als aanvulling op het bestaande sociale energiebeleid, is een belangrijke nieuwe stap geweest. Ook een transparante marktwerking en een klantvriendelijke dienstverlening van de leveranciers spelen een grote rol.

De aanpak van de energiearmoede is ook een belangrijk aandachtspunt in de andere hoofdbekommernis van het Vlaamse energiebeleid: de strijd tegen de klimaatverandering. Vlaanderen heeft de ambitie om, overeenkomstig het Pact 2020, ook op ecologisch en energetisch vlak tot de allerbeste Europese regio's behoren. Om dat te bereiken, zet ik in op energiebesparing enerzijds en hernieuwbare energie anderzijds. Daarvoor zijn investeringen nodig, maar zonder die investeringen zal onze energievoorziening op middellange termijn onbetaalbaar worden. Het komt erop aan de kost binnen redelijke perken te houden en hem op een rechtvaardige manier te spreiden over de samenleving.

Wat energiebesparing betreft, ga ik verder op de weg die we de afgelopen jaren zijn ingeslagen. Isoleren en zuinig omspringen met energie zijn, samen met het bevorderen van de marktwerking en een kostenefficiënte ondersteuning van groene stroom, de beste manieren om de factuur van de gezinnen onder controle te houden. Om ervoor te zorgen dat elke Vlaming tegen 2020 een energiezuinige woning heeft, met minstens verbeterd dubbel glas, een geïsoleerd dak en een energiezuinige verwarming, werd al een belangrijke stap gezet door energienormen in de Vlaamse Wooncode op te nemen. De geleidelijke verplichting om tegen 2020 elk huis van dakisolatie te voorzien, is daarvan een eerste concrete uitwerking. Daarnaast worden de energienormen voor nieuwbouw verder aangescherpt, met tussenstappen die moeten resulteren in bijna energieneutrale gebouwen in 2021. Ondertussen heb ik de succesvolle isolatiepremies beter op elkaar afgestemd en ervoor gezorgd dat men in heel Vlaanderen dezelfde premies kan aanvragen bij de netbeheerder. Die maatregelen zorgen ervoor dat we op schema blijven om onze isolatiedoelstellingen in 2020 te halen. Om eigenaars, huurders en kopers nog beter bewust te maken van het belang van energiezuinig wonen, zal ik erover waken dat de kwaliteit van het EPC gewaarborgd wordt.

De derde pijler van mijn beleid is investeren in hernieuwbare energie. Naast de productie van groene stroom, voorzie ik ook een ondersteuningsmechanisme voor grote groenewarmteprojecten of restwarmterecuperatieprojecten. Ten slotte wordt binnenkort een vernieuwd, stabiel en toekomstgericht ondersteuningsbeleid voor groene stroom en warmtekrachtkoppeling ingevoerd, waarin enerzijds de groei van groene stroom en WKK-productie en anderzijds de beheersing van de maatschappelijke kost en een eerlijke verdeling ervan wordt gegarandeerd.

Freya Van den Bossche, oktober 2012

II. Omgevingsanalyse en stand van zaken strategische doelstellingen

1. Bevorderen van een efficiënt energieverbruik

1.1. Het bruto binnenlands en finaal energieverbruik

Volgens de voorlopige energiebalans, lag het bruto binnenlands energieverbruik¹ in 2011 op 1595 PJ. Dit is een daling met 5,0% (-83,8 PJ) ten opzichte van 2010.

Het finaal energieverbruik nam af met 4,8% (-62,1 PJ).

Het energieverbruik in de residentiële, diensten- en landbouwsectoren daalde met 16,0% (-63,7 PJ). 2010 was een heel koud en 2011 een heel warm jaar. Maar ook de uitgevoerde energiebesparende maatregelen hebben een impact op het energieverbruik. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de vaststelling dat het energieverbruik in de huishoudens in 2011 8,3% lager lag dan in 2007 terwijl beide jaren vergelijkbaar waren wat betreft temperatuur.

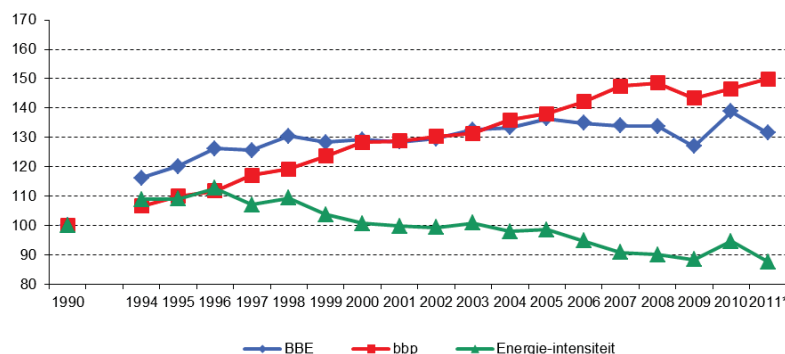
Het niet-energetisch verbruik² nam toe met 0,9% (+2,8 PJ) maar het energetisch verbruik in de industrie daalde met 2,6% (-10,4 PJ).

In de transportsector steeg het energieverbruik met 4,7% (+9,2 PJ) maar dit betreft nog een heel ruwe inschatting.

Het energieverbruik in de transformatiesector daalde met 5,5% (-21,7 PJ). De elektriciteitscentrales produceerden in 2011 netto 7,1% minder elektriciteit dan in 2010 (+3,9% nucleair, -15,9% niet-nucleair).

1.2. Energie-intensiteit

Met uitzondering van 2010 is er sinds 2003 een ontkoppeling tussen de economische groei en het energieverbruik. In 2011 ligt de energie-intensiteit (bruto binnenlands energieverbruik ten opzichte van bruto binnenlands product) 12% lager dan in 1990. Dit is zowel het gevolg van structurele effecten (verschuivingen van het belang van sectoren in de Vlaamse economie) als van een toegenomen energie-efficiëntie (verminderd energieverbruik per eenheid product of dienst).

Figuur 1: Evolutie van het bruto binnenlands energieverbruik, het bruto binnenlands product (in kettingeuros, referentiejaar 2000) en de energie-intensiteit van de economie, index 1990 = 100 (Bron: Voorlopige energiebalans 2011, Vito, bewerking SVR).

¹ Bruto binnenlands energieverbruik (BBE): dit is de totale hoeveelheid energie die een geografische entiteit nodig heeft om aan de binnenlandse energiebehoefte te voldoen. Het is gelijk aan de som van de energie die de entiteit zelf produceert en de netto-invoer van energie, maar exclusief de geleverde energie aan de internationale scheep- en luchtvaart.

² Het gebruik van energie als grondstof, smeermiddel of solvent.

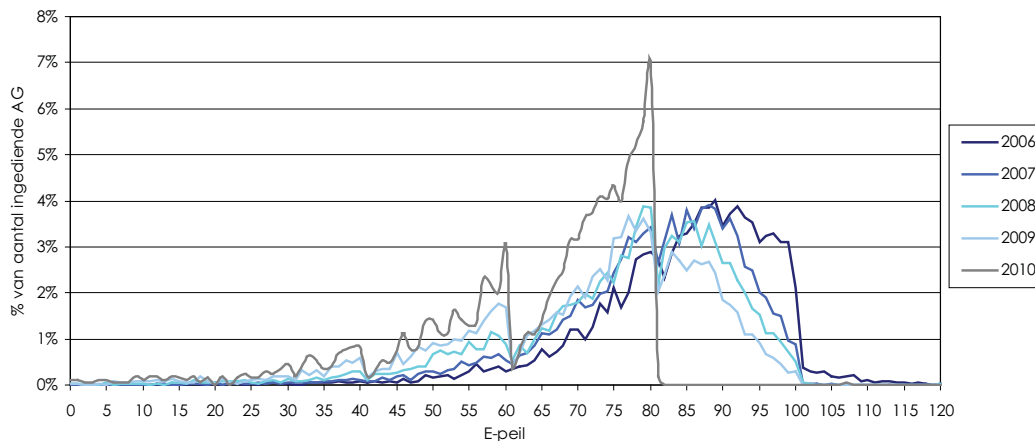
1.3. Tendensen op vlak van REG-bewustzijn en de REG-investeringen

In 2011 hebben 235.298 Vlaamse huishoudens een premie aangevraagd bij de netbeheerders voor een energiebesparende maatregel. 78% van de premies werd uitgekeerd voor dakisolatiewerken (69.958 premies), het plaatsen van superisolerende beglazing ter vervanging van enkel glas (58.709 premies) en het plaatsen van een condensatieketel ter vervanging van een oudere ketel (54.440). Het betreft hier een belangrijke stijging ten opzichte van 2010 (+19% voor dakisolatie, +4,7% voor hoogrendementsglas en +14% voor de condensatieketel). De meest spectaculaire stijging werd opgetekend door muurisolatie (+44,5%), of 13.240 huishoudelijke premies in 2011 ten opzichte van 9.160 in 2010.

Voor facturen vanaf 1 januari 2012 worden er vernieuwde en meer gestroomlijnde energieprijzen gegeven door de distributienetbeheerders (met o.a. ook de integratie van de Vlaamse dakisolatiepremie). De premies voor een aantal investeringen werden verhoogd, andere premies werden stopgezet. Voortaan reiken de netbeheerders ook dezelfde premies uit in heel Vlaanderen. Zie III.4.

Uit de statistiek van de ingediende EPB-aangiften blijkt dat gemiddeld een nieuwbouw eengezinswoning met vergunningsaanvraag in 2010, een energieprestatie behaalt die bijna 25% beter is dan het gemiddelde voor nieuwbouwwoningen met vergunningsaanvraag in 2006 (E64 in 2010 ten opzichte van E85 in 2006). Bij appartementen is het gemiddeld E-peil ruim 20% verbeterd (E70 in 2010 ten opzichte van E90 in 2006).

Naast die positieve trend groeit ook de 'voorlopersgroep', de groep die véél energiezuiniger bouwt dan de gestelde eis, sterk. Voor vergunningen van eengezinswoningen, aangevraagd in 2006, had minder dan 1% een E-peil kleiner dan of gelijk aan E40. Voor het aanvraagjaar 2010 is het aandeel van de voorlopers gestegen naar 11%. Het aantal voorlopers en de toename van de voorlopers is veel beperkter bij appartementsgebouwen.

Figuur 2: Spreiding van EPB-aangiften van eengezinswoningen volgens E-peil, per aanvraagjaar

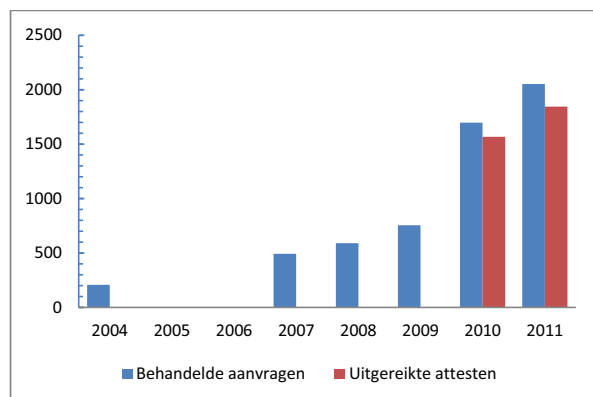
De positieve trend naar betere energieprestaties wordt ook bevestigd door het cijfermateriaal van Essencia - InfoConstruct, een marketingbureau voor de bouwsector, dat verzameld werd tijdens bouwplaatsbezoeken in 2011. De bezochte bouwplaatsen waren geografisch verspreid over Vlaanderen, dus verspreid over de diverse provincies, maar ook verspreid over ongeveer de helft van de Vlaamse gemeenten:

- De gemiddelde dikte van de buitenmuurisolatie nam in 2011 ten opzichte van 2004 in Vlaanderen toe met 80,6% tot een dikte van 96,6 mm voor minerale wol en met 95,0% tot een dikte van gemiddeld 78,8 mm voor de andere isolatiematerialen dan minerale wol;
- In de hellende daken nam de gemiddelde dikte van isolatie in 2011 ten opzichte van 2004 toe met 64,1%. In 2011 is de gemiddelde dikte van de hellende dakisolatie 186,9 mm. In 2004 was dat 113,9 mm;
- In de platte daken nam de gemiddelde dikte van de isolatie in 2011 ten opzichte van 2004 toe met 52,7%. In 2011 werd gemiddeld 116,2 mm isolatie op de platte daken geplaatst. In 2004 was dat 76,1 mm;

- Uit de bezoeken op de bouwplaatsen in Vlaanderen blijkt ook dat de aanwezigheid van hoogrendementsbeglazing (met een U-waarde kleiner dan of gelijk aan 1,2 W/m²K) standaard is geworden in woongebouwen. In alle bezochte woongebouwen werd hoogrendementsbeglazing geplaatst.

Ook in de niet-residentiële sector worden de gebouwen jaar na jaar energiezuiniger. Voor kantoorgebouwen lag het gemiddelde E-peil voor 2006 op E100. Jaar na jaar daalt het gemiddelde E-peil. Het gemiddelde voor aanvraagjaar 2009 is E82.

Voor wat betreft bedrijfsinvesteringen merkt het VEA, via de attesten die het aflevert voor de verhoogde investeringsaftrek voor energiebesparende investeringen, een stelselmatige stijging van dergelijke investeringen. Hieronder de evolutie van het aantal door VEA te behandelen aanvragen sinds 2004.

Figuur 3: Evolutie behandelde aanvraagdossiers verhoogde investeringsaftrek voor bedrijven

Het VEA heeft in 2011 2053 aanvraagdossiers voor een attest voor een verhoogde investeringsaftrek behandeld, een absoluut recordaantal. Dit betekent ook voor 2011 een substantiële stijging ten opzichte van 2010 (+ 21%). Vooral het succes van de zonnepanelen heeft de laatste twee jaar voor een sterke groei in het aantal te behandelen dossiers gezorgd. Het uitgereikte aantal attesten houdt gelijke tred met de aanvragen (1845 in 2011 ten opzichte van 1568 in 2010).

In totaal hebben 7390 bedrijven, scholen, ziekenhuizen, verenigingen en lokale besturen in 2011 gebruik gemaakt van de premies van de netbeheerders. Er werd vooral geïnvesteerd in frequentieomvormers (1867 premies), condensatietechnieken (1165) en superisolerende beglazing (754). De evolutie van de niet-huishoudelijke premies is niet zo eenduidig positief als voor de huishoudelijke premies, vermoedelijk ondermeer een gevolg van de economische crisis. In 2008 werden 6976 premies gegeven, in 2009 7563, in 2010 7365 en in 2011 7390. Vanaf 2012 werden de meeste afzonderlijke premies voor niet-huishoudens afgeschaft, met uitzondering van isolatiemaatregelen, zonneboiler, warmtepomp en relighting. Er wordt ook ingezet op de algemene premiemaatregel 'REG steun na audit/studie' waarbij alle mogelijke energiebesparende maatregelen in gebouwen financieel ondersteund kunnen worden indien zij worden voorafgegaan door een audit die aantoont dat de terugverdientermijn minstens twee jaar bedraagt.

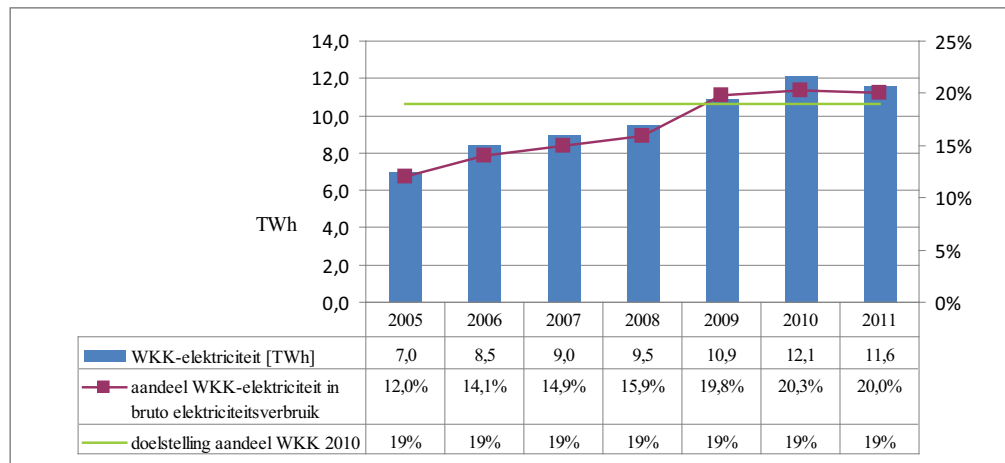
2. Verhogen van de milieuvriendelijke energieopwekking

2.1. De toepassing van warmtekrachtkoppeling

Warmtekrachtproductie in Vlaanderen

Het elektrisch/mechanisch vermogen aan warmtekrachtkoppelingsinstallaties (WKK) in 2011 bedroeg 2137 MW: dit is 51 MW of 2,4% meer dan in 2010. De groei situeerde zich voornamelijk in de landbouwsector (+22 MW) en in de industrie (+16 MW). Het aantal locaties met een WKK steeg van 310 in 2010 naar 344 in 2011 (+11%).

De hoeveelheid geproduceerde nuttige energie (elektriciteit/kracht en warmte) in 2011 (124 PJ) lag 5,3% lager dan in 2010. De relatieve primaire energiebesparing daalde licht van 10,2% naar 9,8%.

Figuur 4: Evolutie van het aandeel elektriciteit uit warmtekrachtkoppeling in het bruto elektriciteitsverbruik in Vlaanderen

Aantal installaties en uitgereikte warmtekrachtcertificaten

Op 1 augustus 2012 zijn er 335 WKK-installaties die warmtekrachtcertificaten ontvangen van de VREG.

In 2011 werden er door de VREG aan deze installaties in totaal 5.168.406 warmtekrachtcertificaten uitgereikt door de VREG. In 2010 waren dit er 4.655.583.

Ingeleverde certificaten voor de WKK-quotumverplichting

Op 31 maart 2012 was er voor de vierde keer op rij een zeer aanzienlijk overaanbod aan beschikbare warmtekrachtcertificaten. Op basis van de quotumverplichting (7,6%) dienden 3.327.789 warmtekrachtcertificaten te worden ingeleverd. Alle certificaatplichtigen voldeden in 2012 aan hun certificatenverplichting inzake warmtekrachtcertificaten.

Na de inleveringsronde die eindigde op 31 maart 2012 waren er nog meer dan 9 miljoen warmtekrachtcertificaten beschikbaar.

Handel in warmtekrachtcertificaten

In 2011 werden in totaal 3.052.058 warmtekrachtcertificaten verhandeld. De verkoopprijs varieerde tussen 14,85 euro en 45 euro. De gemiddelde marktprijs van 2011 bedroeg (afgerond) 35 euro, waar ze in 2010 nog 38 euro bedroeg.

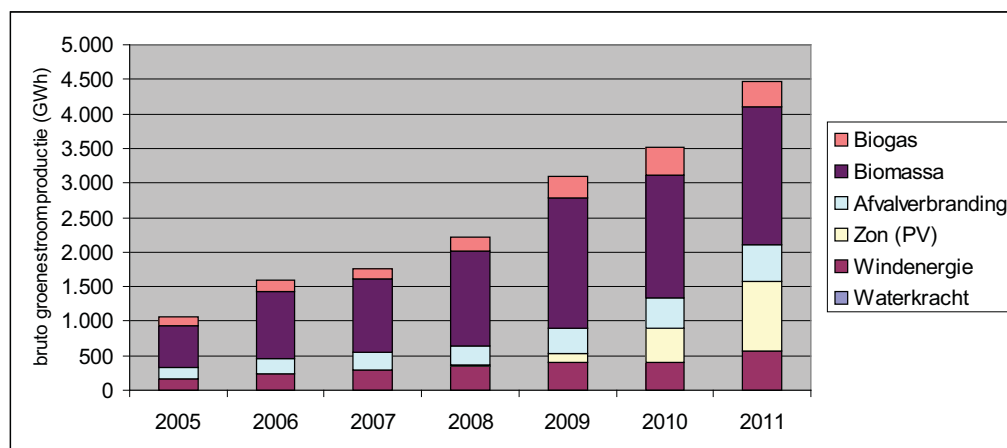
2.2. Groene stroom

Productie van groene stroom in Vlaanderen

De groenestroomproductie zette in 2011 haar stijgende trend verder. De bruto groenestroomproductie (4476 GWh) nam met 27,3% toe ten opzichte van 2010 (+961 GWh). De groei is voor de helft toe te schrijven aan de installatie van zonnepanelen (+503 GWh of +102%). Ook de productie op basis van biomassa (+229 GWh of +12,9%), door windturbines (+169 GWh of +42,0%) en door afvalverbrandingsinstallaties nam toe (+99 GWh of 18,3%).

Biomassa had in 2011 een aandeel van 44,6% in de totale groenestroomproductie. De tweede plaats werd ingenomen door zonne-energie met 22,2%.

Het aandeel van de bruto groenestroomproductie in het totaal eindverbruik van elektriciteit nam toe van 5,7% in 2010 tot 7,5% in 2011, door de combinatie van een sterk stijgende teller (+27,3%) en een dalende noemer (-2,6%).

Figuur 5: Evolutie bruto groenestroomproductie in Vlaanderen

Aantal installaties en uitgereikte groenestroomcertificaten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal productie-installaties en geïnstalleerd vermogen op 1 augustus 2012 waarvoor groenestroomcertificaten worden toegekend, per technologie. Het geïnstalleerd vermogen inzake zonne-energie bedraagt meer dan 60% van het totaal geïnstalleerd vermogen inzake hernieuwbare energiebronnen in Vlaanderen.

Energiebron	Aantal installaties in Vlaanderen waarvoor GSC worden toegekend	Geïnstalleerd vermogen in Vlaanderen waarvoor GSC worden toegekend [kWe]
biogas - GFT met compostering	1	1.408
biogas - hoofdzakelijk agrarische stromen	19	36.932
biogas - overig	33	52.335
biogas - RWZI	16	4.425
biogas - stortgas	13	15.720
biomassa gesorteerd of selectief ingezameld afval	12	314.402
biomassa uit huishoudelijk afval	9	34.700
biomassa uit land- of bosbouw	37	313.406
waterkracht	15	994
windenergie op land	98	350.340
zonne-energie	207.760	1.821.154
TOTAAL	208.013	2.945.816

Tabel 1: Aantal productie-installaties en geïnstalleerd vermogen op 1 juli 2012 waarvoor groenestroomcertificaten worden toegekend, per technologie

Ingeleverde groenestroomcertificaten voor de quotumverplichting

Het aantal in te leveren groenestroomcertificaten tijdens de inleveringsronde die eindigde op 31 maart 2012 bedroeg 2.757.889 groenestroomcertificaten. Er waren op 31 maart 2012 dubbel zoveel groenestroomcertificaten beschikbaar als er moesten worden ingeleverd. Tegen één leverancier werd een procedure opgestart tot het opleggen van een administratieve boete wegens het niet voldoen aan de quotumplicht.

Handel in groenestroomcertificaten

In totaal werden in 2011 2.874.462 groenestroomcertificaten verhandeld, een stijging van 11% t.o.v. voorgaand jaar. De prijs bedroeg in 2011 gemiddeld 101,6 euro, waar deze in 2010 gemiddeld 106,6 euro bedroeg, een daling van 5 procent.

2.3. De productie van groene warmte

In 2011 is de productie van groene warmte met 11,6% gedaald ten opzichte van 2010 (-1483,6 TJ).

Er werd in 2011 11.333 TJ groene warmte geproduceerd, verdeeld over biomassawarmte zonder WKK (5883 TJ), biomassawarmte met WKK (4665 TJ), warmtepompen en -pompboilers (532 TJ) en zonthermisch (253 TJ).

Doordat een erg koud jaar (2010) werd gevolgd door een erg warm jaar (2011), daalde het totale energieverbruik voor verwarming in Vlaanderen met 11,8%. Dit had ook zijn gevolgen voor de groene warmteproductie. De huishoudens hebben hun houtinstallaties veel minder aangezet (daling van het houtverbruik met 28%).

In de landbouwsector kon een nog veel sterkere afname van de groenewarmteproductie in stookinstallaties worden vastgesteld: -48%.

De productie door zonneboilers, warmtepompen en -warmtepompboilers daarentegen nam verder toe (+24%).

Het aandeel groene warmte in het bruto finaal energieverbruik voor verwarming in 2011 bleef gelijk aan dat van 2010, namelijk 2,6%.

2.4 Aandeel hernieuwbare energie

Met het Europese Energie- en Klimaatpakket wil de Europese Unie tegen 2020 een aandeel van 20% hernieuwbare energie in het communautaire bruto finaal verbruik van energie bereiken.

Voor België stelt Europa deze doelstelling vast op 13% van het totaal bruto finaal energieverbruik. Voor transport geldt een specifieke doelstelling van minstens 10% energie uit hernieuwbare energiebronnen in het totale energieverbruik voor vervoer.

Volgens het eerste Belgisch voortgangsrapport hernieuwbare energie van april 2012, bedroeg het aandeel hernieuwbare energie op Belgisch niveau 5,2% in 2010. Het doel voor Vlaanderen wordt nog vastgelegd conform de interne Belgische lastenverdeling (zie III.10.1).

Het aandeel hernieuwbare energie in Vlaanderen bedroeg in 2010 3,5% en in 2011 3,8% (zie indicator Pact 2020 onder II.7).

3. Bestrijden van de energiearmoede

Aantal klanten van de netbeheerder

Huishoudelijke klanten van wie het leveringscontract door de commerciële energieleverancier omwille van wanbetaling werd opgezegd, worden niet in de kou gezet. Conform de Vlaamse energiewetgeving worden zij verder beleverd door hun distributienetbeheerder. In 2011 nam het aantal huishoudelijke klanten van de netbeheerder in zijn rol als sociale leverancier verder toe: voor elektriciteit tot 82.012 afnemers op 31 december 2011 (3,1% van het totaal aantal huishoudelijke elektriciteitsafnemers t.o.v. 2,9% in 2010) en voor aardgas tot 58.858 afnemers op 31 december 2011 (3,6% van het aantal huishoudelijke aardgasafnemers t.o.v. 3,4% in 2010). Het verloop van deze klanten is echter groot: 26.367 elektriciteitsafnemers en 19.583 aardgasafnemers die klant waren van de netbeheerder zijn in de loop van 2011 opnieuw overgestapt naar een commerciële leverancier. Dit komt overeen met een verloop van bijna een derde van de huishoudelijke klanten van de netbeheerders in 2011.

Budgetmeters

Iets meer dan de helft van de door de sociale leverancier van elektriciteit beleverde huishoudens (54%) wordt beleverd via een budgetmeter. Tot 2006 vereiste de regelgeving dat bij elektriciteitsklanten van de netbeheerder dadelijk een budgetmeter werd geïnstalleerd. Sinds 2007 geldt dit enkel bij afnemers die hun facturen ook bij de netbeheerder niet correct betalen. Het aantal actieve budgetmeters is de voorbije jaren jaar na jaar toegenomen. Sommige gezinnen verkiezen immers niet terug te keren naar de commerciële markt uit vrees opnieuw schulden op te bouwen. Via hun budgetmeter willen ze hun energiekost in toom houden. Op 31 december 2011 waren er 43.999 ingeschakelde elektriciteitsbudgetmeters (1,64% van het aantal huishoudelijke elektriciteitsafnemers) t.o.v. 40.341 ingeschakelde elektriciteitsbudgetmeters op 31 december 2009 en 41.200 op 31 december 2010. Eind 2011 namen 24.220 gezinnen aardgas af via een budgetmeter (of 1,5% van de huishoudelijke gasafnemers). Dit is een stijging met 33% tegenover 2010. Hier is immers een inhaalbeweging aan de gang aangezien de uitrol van de aardgasbudgetmeters pas eind 2009 van start ging.

Afsluitingen

Wie de installatie van een budgetmeter weigert, kan na advies van de lokale adviescommissie (LAC) worden afgesloten. In de loop van 2011 werden 1.165 toegangspunten (0,04% van het totaal aantal huishoudelijke toegangspunten) na advies van de LAC door de netbeheerders afgesloten van elektriciteit. Dit betreft een belangrijke daling ten opzichte van 2010 (1.857 afgesloten toegangspunten). Voor aardgas waren er opnieuw minder afsluitingen na advies van de LAC dan het jaar ervoor: 1.850 afsluitingen in 2011 (0,11% van het totaal aantal huishoudelijke aardgasafnemers) ten opzichte van 2.836 in 2010 en 3.122 in 2009. Hiervoor ligt de verklaring bij de uitrol van de aardgasbudgetmeter, waarvan de plaatsing in 2010 goed op gang kwam. Deze budgetmeter biedt een alternatief voor afsluiting aangezien er zo geen nieuwe schulden opgebouwd kunnen worden bij de aardgasnetbeheerder.

4. Bijdragen tot de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van groene jobs

Aan de hand van een eenvoudig rekenmodel, dat het afgelopen jaar ontwikkeld werd door RDC in opdracht van het Vlaams Energieagentschap, werd een ruwe inschatting gemaakt van de tewerkstellingseffecten verbonden aan een aantal prioritaire energiebeleidsmaatregelen.

In 2009 waren de investeringen in energiebesparing en in milieuvriendelijke energieproductie die worden ondersteund door de Vlaamse overheid, goed voor een tewerkstelling van 10.216 voltijdsequivalenten (VTE). Dit aantal nam toe tot 16.682 VTE in 2011.

De stijging is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de plaatsing van PV-panelen waarvoor in 2011 een uitzonderlijk piekniveau werd bereikt. Hier gaat het dus niet noodzakelijk om blijvende VTE's. De PV-sector had in 2011 dan ook een aandeel van 64% (10.692 VTE) in de totale groene tewerkstelling. Dakisolatie werd geproduceerd en geplaatst door 1475 VTE, gevolgd door vervanging van enkel glas (1298 VTE), windenergie (1024 VTE) en WKK (1020 VTE).

Inzake 'kwaliteit' van de groene jobs wordt voor de volgende jaren vooral verwezen naar de projecten inzake de kwaliteitsgaranties van energiedeskundigen (III.3.5.3) en de kwaliteitszorg en kennisopbouw in de bouwsector (III.7).

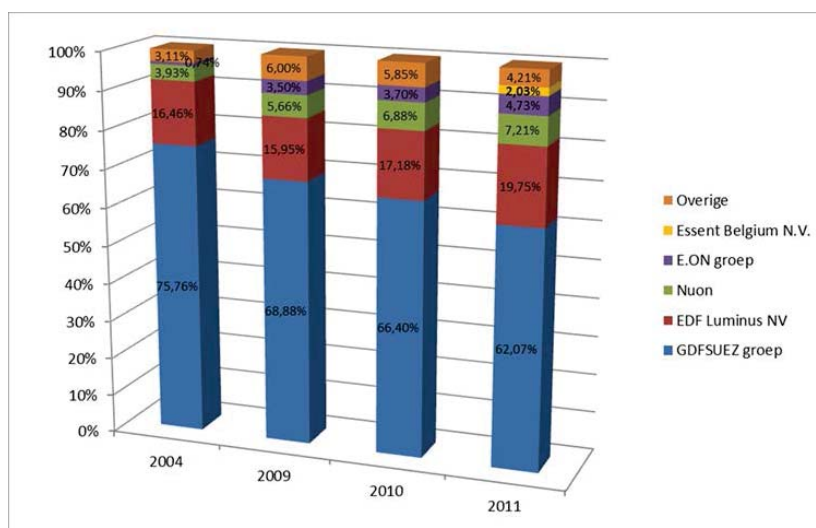
5. Verbeteren van de werking van de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt met als doel klanten een goede dienstverlening aan te bieden tegen een concurrentiële prijs

Aantal leveranciers

Op 1 augustus 2012 zijn er 28 elektriciteitsleveranciers en 23 aardgasleveranciers actief in het Vlaamse Gewest. Dit waren er respectievelijk 25 en 22 op 1 augustus 2011.

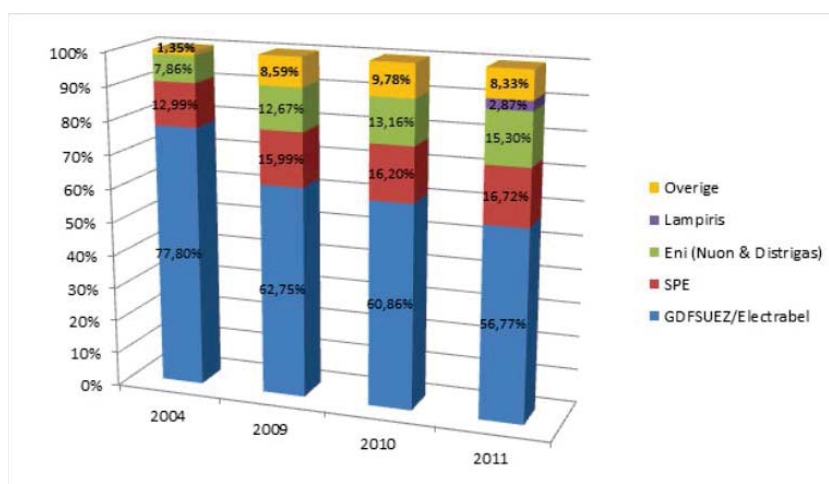
Marktaandelen leveranciers

De volgende figuur stelt de marktaandelen van de grootste leveranciers grafisch voor. Hierbij werden de verschillende bedrijven die tot één groep behoren samengenomen. Enkel partijen met een marktaandeel van minimaal 2% worden afzonderlijk vermeld. De leveranciers met een kleiner marktaandeel zitten in de groep "Overige". Uit de figuur blijkt dat 62,07% (vorig jaar nog 66,40%) van alle leveringen op naam staat van de GdF-Suez-groep. In 2004, het eerste jaar van de vrijmaking, bedroeg dit nog 75,76%.

Figuur 6: Evolutie van de marktaandelen van de grootste elektriciteitsleveranciers (groepen) uitgedrukt in geleverde energie

Voor aardgas zijn er vergelijkbare marktaandelen. Electrabel/ECS neemt nog steeds het overgrote deel van de leveringen op het distributienet voor haar rekening. Opvallend is de toename van het marktaandeel van Lampiris.

Figuur 7: Evolutie van de marktaandelen van de grootste aardgasleveranciers (groepen) uitgedrukt in geleverde energie

Leverancierswissels en switchgraad

Onderstaande switchgraad geeft aan hoeveel % van het totaal aantal toegangspunten in een bepaald jaar van leverancier veranderd zijn. De switchdynamiek in 2011 ligt opnieuw duidelijk hoger dan die in de vorige jaren.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Switchgraad elektriciteit	4,58	5,02	5,59	5,60	5,64	6,68	8,16
Switchgraad aardgas	4,67	5,44	6,90	6,43	6,25	7,06	9,22

Tabel 2: Aandeel (%) van het totaal aantal toegangspunten dat jaarlijks een overstap maakte naar een andere elektriciteitsleverancier (switchgraad)**Concentratiegraad**

De Herfindahl-Hirschman index (HHI) is de meest gebruikte maatstaf voor de concentratiegraad in een bedrijfstak. De berekening is gebaseerd op de verdeling van de markt onder verschillende aanbieders. De uitkomst van de berekening ligt steeds tussen 0 (volledige mededinging) en 10.000 (monopolie). In het algemeen is een HHI onder de 1800 aangewezen, terwijl een HHI boven de 2500 op zware risico's voor de marktwerking wijst.

Net zoals vorige jaren, is er een positieve evolutie merkbaar naar wat concentratiegraad betreft. De vooruitgang in 2011 is de sterkste die al werd vastgesteld. Deze positieve evolutie neemt niet weg dat de waarde van de HHI aantoont dat de markt nog veel afwijkt van wat we een voldoende competitieve sector kunnen noemen.

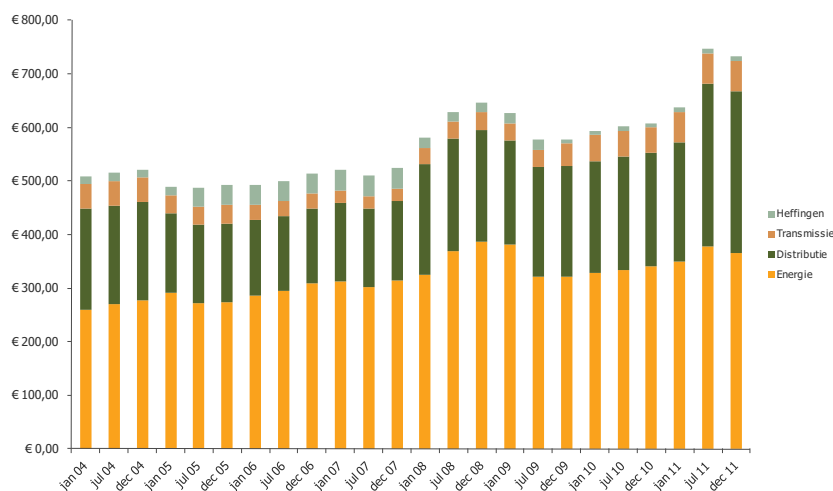
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Elektriciteitsmarkt	5.072	5.190	4.938	4.812	4.595	4.227
Aardgasmarkt	5.513	5.610	5.205	5.007	4.680	4.157

Tabel 3: De evolutie van de Herfindahl-Hirschman index (HHI) voor de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt**Onderdelen van de elektriciteits- en gasprijs voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik**

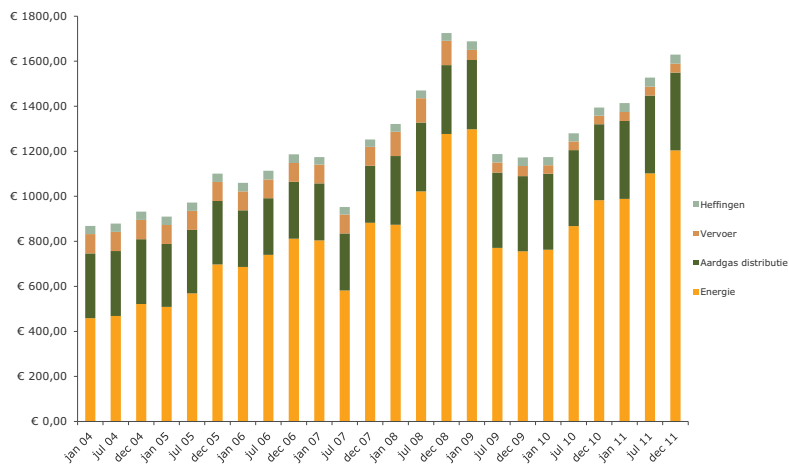
De totale jaarlijkse kost die door de leveranciers aan hun eindafnemers wordt aangerekend kan worden uitgesplitst in verschillende prijsonderdelen: de energieprij (inclusief de kosten voor groene stroom en WKK), de transmissienettarieven of gasvervoertarieven, de distributienettarieven en de heffingen.

In onderstaande figuren worden de prijsonderdelen voor een gezin met een doorsnee verbruik weergegeven. De btw is in elk onderdeel inbegrepen.

In december 2011 is voor elektriciteit het procentueel aandeel van 'Energie' 49,84%, van 'Distributie' 41,25%, van 'Transmissie' 7,81% en van 'Heffingen' 1,10%.

Figuur 8: Verdeling van de elektriciteitsprijs voor huishoudelijke afnemers met een doorsnee verbruik

In december 2011 is voor aardgas het procentueel aandeel van 'Energie' 73,88%, van 'Aardgasdistributie' 21,23%, van 'Vervoer' 2,42% en van 'Heffingen' 2,47%.

Figuur 9: Verdeling van de aardgasprijs voor huishoudelijke afnemers die verwarmen met aardgas met een doorsnee verbruik

Groene stroomcontracten

Het aantal huishoudelijke en professionele afnemers dat kiest voor een 100% groen contract steeg opnieuw aanzienlijk. Op 1 januari 2012 hadden 19,62% van de afnemers een contract waarbij de leverancier de garantie geeft dat 100% van de geleverde elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen afkomstig is. Dit was 16,86% op 1 januari 2011, 11,31% op 1 januari 2010 en 4,39% op 1 januari 2009.

Kennis Vlaamse burgers en bedrijven over de werking en opportuniteiten van de Vlaamse energiemarkt

In 2011 zei 58% van de gezinnen in Vlaanderen voldoende geïnformeerd te zijn over de vrijmaking van de energiemarkt. Dit is een lichte achteruitgang ten opzichte van het percentage in 2009 (62%), en 2010 (60%), maar is wel beter dan in 2008 (52%). Lagere inkomens (< €2.500) voelen zich slechter geïnformeerd dan hogere inkomens. Meer huurders (49%) dan eigenaars (38%) van een woning voelen zich onvoldoende geïnformeerd. De houding ten opzichte van de vrijmaking van de energiemarkt blijft redelijk stabiel in vergelijking met de vorige enquête. 56% van de gezinnen is er van overtuigd dat de vrijmaking een positief effect heeft (55% in 2010). 62% van de gezinnen met een contract voor elektriciteit bij een andere leverancier beoordelen de vrijmaking als positief tegenover 52% van de gezinnen met een contract bij de standaardleverancier en 54% van de gezinnen zonder contract.

In 2011 vindt 73% van de bedrijven dat ze voldoende geïnformeerd zijn over de vrijgemaakte energiemarkt, een stijging ten opzichte van 66% in 2010 en 57% in 2009. Bij de bedrijven met meer dan 50 werknemers, voelt maar 16% zich onvoldoende geïnformeerd. Het aantal respondenten die de vrijmaking van de energiemarkt een goede zaak vinden voor hun bedrijf blijft stabiel (66% in 2011 vs. 65% in 2010%). Bedrijven met een contract voor elektriciteit bij een standaard- of een andere leverancier (67%) staan positiever tegenover de vrijmaking dan bedrijven zonder contract (62%).

6. Verzekeren van een betrouwbare elektriciteits- en gasvoorziening en aansluiting op het distributienet tegen maatschappelijk aanvaardbare nettarieven

Frequentie en duur onderbreking

In het algemeen blijft de betrouwbaarheid van de middenspanningsdistributienetten op een hoog peil gehandhaafd. Gemiddeld werd de stroomvoorziening van een afnemer in 2011 0,48 keer ongepland onderbroken door incidenten op het middenspanningsnet en 0,06 keer door een onderbreking op het laagspanningsnet. Beide samen veroorzaakten bij de laagspanningsdistributienetgebruiker een gemiddelde spanningsonderbreking in 2011 van 17 minuten en 55 seconden. De onbeschikbaarheid is voornamelijk het gevolg van defecten op middenspannings- en hoogspanningskabels. Deze kunnen al dan niet veroorzaakt zijn door derden.

De gemiddelde onbeschikbaarheid van de toegang tot het aardgasnet bedroeg per afnemer 7 minuten en 12 seconden in 2011. Deze onbeschikbaarheid is nagenoeg volledig toe te schrijven aan geplande werken. Dit heeft meestal geen al te grote impact op het gebruikerscomfort aangezien geplande werken op voorhand moeten worden aangekondigd of in overleg gebeuren met de getroffen eindafnemers.

		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Elektriciteit- Laagspanning	Frequentie onderbrekingen				0,06	0,05	0,06	0,06
	Duur onbeschikbaarheid				0:06:23	0:05:35	0:07:04	7:36
Elektriciteit	Frequentie onderbrekingen	0,69	0,68	0,56	0,55	0,51	0,51	0,48
Middenspanning	Duur onbeschikbaarheid	0:36:19	0:28:22	0:22:19	0:22:07	0:21:30	0:20:06	0:17:55
Aardgas	Duur onbeschikbaarheid		0:06:00	0:06:00	0:05:00	0:05:00	0:05:30	0:07:12

Tabel 4: Evolutie van de frequentie en de duur van de stroom- en gasonderbrekingen op het distributienet

Aansluitingsgraad en aansluitbaarheidsgraad aardgasdistributienet

Aan de aardgasdistributienetbeheerders is de verplichting opgelegd om bepaalde streefcijfers te halen met betrekking tot de uitbouw van hun netten: met name moeten zij in de woongebieden exclusief woongebieden met landelijk karakter in hun gebied een aansluitbaarheidsgraad behalen van 95% in 2015 en 99% in 2020 en een aansluitbaarheidsgraad in alle woongebieden van hun gebied (dus inclusief woongebieden met landelijk karakter) van 95% in 2020. Hierbij moet evenwel rekening worden gehouden met de ontwikkeling van de werkelijke aansluitingsgraad op het net. Uit onderstaande tabel blijkt dat alle netbeheerders beter presteren dan vorig jaar en goed op weg zijn om de doelstelling voor 2015 te halen.

Jaartal	aansluitbaarheidsgraad woongebied excl. landelijk karakter		aansluitbaarheidsgraad woongebied geheel		aansluitbaarheidsgraad globaal		aansluitingsgraad	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Gaselwest	96,8%	97,3%	96,4%	97,1%	87,8%	88,9%	55,3%	56,3%
Imea	99,0%	99,0%	99,0%	99,0%	98,4%	98,5%	69,9%	69,9%
Imewo	97,1%	97,7%	96,7%	97,4%	93,1%	93,8%	58,8%	59,9%
Intergem	96,0%	97,0%	92,3%	93,6%	88,4%	89,7%	56,3%	57,1%
Iveka	96,3%	97,2%	95,3%	96,3%	89,5%	90,5%	64,9%	65,9%
Iverlek	94,4%	96,1%	92,1%	94,4%	88,4%	90,8%	58,5%	60,4%
Sibelgas	97,0%	97,8%	96,4%	97,4%	94,0%	95,0%	69,3%	69,4%
Iveg	96,5%	94,6%	94,5%	93,5%	91,7%	90,1%	79,1%	76,8%
Infrac West	95,1%	95,2%	94,7%	94,7%	85,9%	85,8%	47,3%	57,3%
Inter-energa	94,3%	95,1%	90,9%	91,9%	85,9%	86,8%	41,9%	46,1%

Tabel 5: Aansluitbaarheids- en aansluitingsgraad van het aardgasnet in het Vlaams Gewest op 1 januari, per netbeheerder

De aansluitbaarheidsgraad in het Vlaams Gewest bedraagt op 1 januari 2012 91,1% (1% meer ten opzichte van 1 januari 2011). De aansluitingsgraad voor het volledige Vlaamse Gewest steeg nog meer in deze periode: 59,6% op 1 januari 2012 ten opzichte van 58,% op 1 januari 2011.

	Aansluitbaarheidsgraad volledig grondgebied Vlaams Gewest	Aansluitingsgraad volledig grondgebied Vlaams Gewest	Aansluitingsgraad ontsloten gebieden	Aansluitbaarheidsgraad woongebieden exclusief woongebieden met landelijk karakter	Aansluitbaarheidsgraad woongebieden geheel
2011	90,1%	58,1%	64,4%	96,3%	94,7%
2012	91,1%	59,6%	65,4%	97,1%	95,7%

Tabel 6: Aansluitbaarheids- en aansluitingsgraad van het aardgasnet in het Vlaams Gewest op 1 januari, totaal

Slimme meters en slimme netten

De netbeheerders rapporteerden voor het eerst in 2010 aan de VREG een aantal indicatoren die een maat zijn voor slimme netten. De komende jaren zal de evolutie hiervan aangeven in welke mate het bestaande elektriciteitsnet evolueert naar een *slim* net.

In 2010 en 2011 werden in totaal 3.285 slimme meters geïnstalleerd in het kader van een aantal pilootprojecten van de netbeheerders. 69% van de meetpunten op middenspanning (MS) zijn op afstand uitleesbaar (= AMR) (t.o.v. 64,5% in 2010). Een aantal van de >56 kVA klanten op laagspanning (LS) werden ook al uitgerust met een telegelezen meter. De middenspanningscabines worden ook meer en meer uitgerust met telebediende schakelaars en sensoren.

Slimme meters	2010	2011
- <i>aantal AMR gemeten punten MS</i>	13.042	14.353
- <i>% aandeel AMR gemeten toegangspunten in MS</i>	64,5%	69,1%
- <i>aantal AMR gemeten punten LS</i>	7.589	9.315
- <i>% aandeel AMR gemeten toegangspunten in LS</i>	0,2%	0,3%
- <i>aantal geïnstalleerde slimme elektriciteitsmeters</i>	3.268	3.285
- <i>aandeel slimme meters in gemeten toegangspunten op LS</i>	0,1%	0,1%
Geavanceerde sensoren		
- <i>aantal telebediende schakelaars/km net</i>	1,17	2,35
- <i>aantal distributienetgebruikers/aantal telebediende schakelaars</i>	4.513	4.468
- <i>aantal telegelezen spanningspunten/aantal cabines</i>	1,10%	1,12%
- <i>aantal telegelezen stroommeetpunten/aantal cabines</i>	4,91%	5,21%

Tabel 7: Indicatoren slimme netten op 1 januari 2012

7. Opvolging indicatoren beleidsnota Energie 2009-2014

	2008	2009	2010	2011
Daling van de energie-intensiteit (bruto binnenlands verbruik t.o.v. bruto binnenlands product) (indicator Pact 2020)	9,66 MJ/euro	9,49 MJ/euro	10,15 MJ/euro	9,43 MJ/euro
Realisatie van de tussentijdse streefwaarde voor 2010 in het eerste actieplan 'energie-efficiëntie': besparing finaal energiegebruik in 2010 bedraagt 3% van het gemiddeld finaal energiegebruik in 2001-2005	Gerealiseerd: de effectieve besparing in 2010 wordt in het tweede actieplan (17 juni 2011) geschat op 5,7%			
De plaatsing van dak- en zoldervloerisolatie, de vervanging van enkel glas en inefficiënte verwarmingsinstallaties en innovaties in de sector zorgen er tegen 2020 o.a. voor dat het energiegebruik van het gebouwpark aanzienlijk daalt (indicator Pact 2020)	Premies netbeheerders: -dakisolatie: 19.842 -vervanging glas: 41.361 -condensatieketel: 35.547	-dakisolatie: 52.984 -vervanging glas: 55.438 -condensatieketel: 45.251	-dakisolatie: 59.297 -vervanging glas: 56.848 -condensatieketel: 48.846	-dakisolatie: 70.648 -vervanging glas: 59.463 -condensatieketel: 55.605
Tegen 2020 beantwoorden nieuwbouwwoningen aan de optimale energieprestatienorm	Het onderzoek naar de kostenoptimale eisen niveaus werd in juli 2012 opgestart.			
Toename van het aandeel groene stroom conform de groenestroomquota vastgelegd in het decreet van 8 mei 2009 (9% in 2014 – 13% in 2020)	Zie cijfers en toelichting onder II.2.2			
Toename van het aandeel hernieuwbare energie in het finaal energiegebruik (indicator Pact 2020)	2,2%	3,0%	3,5%	3,8%
Toename van het aandeel elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en WKK in het bruto elektriciteitsverbruik (indicator Pact 2020)	21,1%	26,4%	26,8%	28,5%
Toename van het aandeel lokale energieproductie in de totale Vlaamse energievraag (indicator Pact 2020)	32,9%	34,2%	35,3%	33,4%*
Daling van het percentage Belgen dat moeilijkheden ondervindt om de verwarming van zijn woning te bekostigen (Bron: EU-SILC-enquête)	6,4%	5,1%	5,6%	n.v.t.
Afname van het aantal leveringscontracten elektriciteit en aardgas dat wegens wanbetaling wordt opge-	Nb	Nb	Electriciteit: 42.494 Aardgas: 29.415	Electriciteit: 43.772 Aardgas: 30.929

zegt									
Afname van het aantal afsluitingen van gezinnen, geen afsluitingen zonder een gedegen sociaal onderzoek	/			Elektriciteit: 923 Aardgas: 3.122	Elektriciteit: 1.857 Aardgas: 2.836	Elektriciteit: 1.165 Aardgas: 1.850			
Toename van de omzet, de werkgelegenheid en het aantal starters in de hernieuwbare energiesector (indicator Pact 2020)	8800 volledige jobs, omzet 5 miljard euro (onderzoek departement LNE i.s.m. VEA, okt. 2010)	aantal VTE.jaar: -PV, windturbines, warmtepomp en zonneboiler : 6625 - WKK (incl. niet-HEB): 589 (tool RDC, 2012)	aantal VTE.jaar: -PV, windturbines, warmtepomp en zonneboiler : 4929 - WKK (incl. niet-HEB): 1779 (tool RDC, 2012)	aantal VTE.jaar: -PV, windturbines, warmtepomp en zonneboiler : 11971 -WKK (incl. niet-HEB): 1020 (tool RDC,2012)					
Toename van de omzet, de werkgelegenheid en het aantal starters bij de energiedienstenbedrijven	/			Aantal VTE voor verslaggeving EPB en EPC: 470 Nieuw-erkende energie-deskundigen EPC: 2160	Aantal VTE voor verslaggeving EPB en EPC: 439 Nieuw-erkende energie-deskundigen EPC: 1269	Aantal VTE voor verslaggeving EPB en EPC: 376 Nieuw-erkende energie-deskundigen EPC: 622			
Toename van het aantal bedrijven in de groene economie dat een kwaliteitsgarantie kan voorleggen	Nog geen monitoring voorhanden. Een certificatieregeling voor installateurs van hernieuwbare energie-installaties (zie III.7 moet operationeel worden die mogelijk wordt uitgebreid naar de installateurs van energie-efficiënte technieken.								
Toename van de kennis van de Vlaamse burgers en bedrijven over de werking en opportuniteiten van de Vlaamse energiemarkt en een betere werking van deze energiemarkt	Burgers: 32% Bedrijven: /	Burgers: 62% Bedrijven: 57%	Burgers: 60% Bedrijven: 66%	Burgers: 58% Bedrijven: 73%					
Toename van het aantal afnemers dat een bewuste keuze maakt voor een leverancier (indicator: relatief aantal toegangspunten dat een bewuste overstap maakt)	Elektriciteit: 5,60% Aardgas: 6,43%	Elektriciteit: 5,64% Aardgas: 6,25%	Elektriciteit: 6,68% Aardgas: 7,06%	Elektriciteit: 8,16% Aardgas: 9,22%					
Aantal afnemers dat kiest voor een groen stroomcontract (indicator: aantal toegangspunten dat een 100% groen stroomcontract heeft ondertekend t.o.v. het totale aantal toegangspunten, stand van zaken 31 december)	4,39%	11,31%	16,86%	19,62%					
Stabilisatie of daling van het aantal en de duur van de stroom- en gasonderbrekingen op het distributienet	Zie II.6.								

Stijging van de aansluitingsgraad (AG) en aansluitbaarheidsgaad (AGB) van het aardgasnet (stand van zaken 31 december)	Zie II. 6
Uitbouw van een slim elektriciteitsnetwerk waarop decentrale productie-eenheden en nieuwe toepassingen kunnen worden gekoppeld (indicator Pact 2020)	Zie II 6.
Resultaten van de pilootprojecten met slimme meters	Zie III.17

* De lokale energieproductie is sterker gedaald (-10,2%) dan de totale Vlaamse energievraag (-5,0%). In de totale Vlaamse energievraag is, naast energie voor elektriciteits- en warmteopwekking, ook het energieverbruik voor transport begrepen dat met 4,7% is gestegen in 2011 ten opzichte van 2010 (ruwe inschatting). De stijging is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de plaatsing van PV-panelen waarvoor in 2011 een uitzonderlijk piekniveau werd bereikt. Hier gaat het dus niet noodzakelijk om blijvende jobs.

** Zoals eerder gesteld in II.4, is de stijging hoofdzakelijk toe te schrijven aan de plaatsing van PV-panelen waarvoor in 2011 een uitzonderlijk piekniveau werd bereikt. Hier gaat het dus niet noodzakelijk om blijvende VTE's.

III. Stand van zaken en prognoses uitvoering operationele doelstellingen

1. Energiebegroting 2012-2013

De kredieten van de energiebegroting worden gespijsd uit de algemene middelen, behoudens de kredieten van het Energiefonds (rollend begrotingsfonds in de zin van artikel 12 van het Rekendecreet).

De initiële energiebegrotingsmiddelen van 2013 werden versterkt ten opzichte van de 2de begrotingsaanpassing 2012. Zoals aangegeven in onderstaande tabel, gebeurde dit vooral door een verhoging van de recurrente middelen (van de algemene uitgavenbegroting).

In k€	2 ^{de} BA 2012	Initieel 2013
VAK Algemene uitgavenbegroting	62.709	67.619
Vastleggingen Energiefonds	3.300	2.400
Totaal vastleggingen	66.009	70.019
VEK Algemene uitgavenbegroting	64.416	75.438
Betalingen Energiefonds (VRK)	14.420	6.050
Totaal betalingen	78.836	81.488

Tabel 8: De middelen van het energiebeleid 2012-2013

In de globale overzichtstabel hieronder worden de kredieten van 2013 in detail afgezet ten opzichte van de kredieten van de 2de begrotingsaanpassing van 2012. De kredieten kunnen worden ingedeeld in drie grote blokken, respectievelijk de beleidskredieten voor energiebeleid, de apparaatkredieten van het VEA en de dotatie aan de VREG. De door het Vlaams Parlement geopende kredieten zijn in de tabel gemarkeerd met (*). Voor details inzake de energiebegroting verwijs ik naar de middelen- en uitgavenbegroting, respectievelijk de bijhorende memorie van toelichting die samen met deze beleidsbrief in het Vlaams Parlement zijn ingediend.

	2012 (2de BA)			2013 (initieel)		
	VAK	VEK	VRK	VAK	VEK	VRK
Werkings en toelagen energiebeleid	53.559	55.144	14.420	58.198	66.018	6.050
<i>Milieuvriendelijke energieproductie(*)</i>	2.739	2.739	0	7.574	7.574	0
Compenserende vergoedingen netbeheerders groene warmte (**)	2.240	2.240	0	4.476	4.476	0
Vergoedingen netbeheerders banking certificaten	0	0	0	2.800	2.800	0
Overige subsidies	224	224	0	222	222	0
Programma micro-WKK	200	200	0	0	0	0
Lidmaatschap IRENA	75	75	0	76	76	0
<i>Energie-efficiëntie(*)</i>	50.820	52.405	0	50.624	58.444	0
Compenserende vergoedingen netbeheerders REG-premies (**)	43.269	42.482	0	48.517	50.000	0
Compenserende vergoedingen netbeheerders sociale dakisolatieprojecten (**)	6.000	4.500	0	0	5.000	0
Compenserende vergoedingen netbeheerders energiescans (**)	281	2.568	0	1.033	1.597	0
Project- en rentesubsidies	240	516	0	44	308	0
FRGE waarborg uitwinningen	200	200	0	200	200	0
Algemene werking	830	1.056	0	830	1.056	0
Uitdovende subsidieprogramma's	0	1.083	0	0	283	0
<i>Impulsprojecten energiebeleid (Energiefonds)</i>	0	0	14.420	0	0	6.050
Apparaatkredieten VEA	4.853	4.975	0	5.252	5.251	0
<i>Lonen VEA(*)</i>	3.458	3.458	0	3.828	3.828	0
<i>Werkings VEA (hoofdzakelijk ICT)(*)</i>	1.395	1.517	0	1.424	1.423	0
Dotatie VREG(*)	4.297	4.297	0	4.169	4.169	0
Totaal	62.709	64.416	14.420	67.619	75.438	6.050

Tabel 9: Kredieten van het energiebeleid

Meer dan 50 miljoen euro (80%) van de middelen van de energiebegroting stel ik ter beschikking voor het drukken van de nettarieven gekoppeld aan de openbaredienstverplichtingen van de netbeheerders. Deze middelen worden ingezet voor de compenserende vergoedingen aan de netbeheerders, respectievelijk voor de REG-premies (hoofdstuk III.4), de sociale dakisolatieprojecten (hoofdstuk III.6.2.2), de energiescans (hoofdstuk III.8.2) en de premies voor grotere (niet-huishoudelijke of industriële) groenewarmteprojecten (hoofdstuk III.10.2). Zie markering in bovengaannde tabel met (**).

Minder dan 15% van de middelen van de energiebegroting gaan naar de werking van het VEA en de VREG.

Het saldo van iets meer dan 5% wordt ingezet voor een beperkt aantal subsidies, de waarborguitwinningen van het FRGE (zie III.6.1), de algemene werkingskosten van het energiebeleid (vooral communicatie en studies) en overige beperkte impulsprojecten van het energiebeleid op het Energiefonds (zie verder).

De inkomsten van het Energiefonds bestaan nu vooral uit administratieve boetes uit de handhaving van de energieprestatie- (geraamd op 1650 k€) en energiecificatenregelgevingen (geraamd op 50 k€) voor gebouwen (zie III.3.6). Voor 2013 worden de inkomsten van het Energiefonds geraamd op 1800 k€.

2. Opmaak tweede actieplan energie-efficiëntie 2011-2016

Het implementeren van de bepalingen van de Europese richtlijn energie-efficiëntie die betrekking hebben op de gewestelijke energiebevoegdheden is een sleutelproject in uitvoering van het Regeerakkoord en Vlaanderen in Actie (ViA), doorbraak Groen en dynamisch stedengewest.

Op 17 mei 2006 trad de Europese richtlijn betreffende energie-efficiëntie bij het eindgebruik en energiediensten in werking. De richtlijn verplicht de lidstaten onder andere om tegen eind 2016 9% energie te besparen bij de eindgebruikers die niet onder de richtlijn verhandelbare emissierechten vallen. De referentie is het gemiddeld verbruik over de periode 2001-2005. De lidstaten zijn verplicht om hierover driemaal uitgebreid te rapporteren aan de Europese Commissie, via de actieplannen 'energie-efficiëntie' (2007, 2011, 2014).

Op 17 juni 2011 nam de Vlaamse Regering akte van het tweede Vlaams actieplan 'energie-efficiëntie' waaruit bleek dat de streefwaarde uit de richtlijn ruimschoots kan worden gehaald.

Stand van zaken 2012 en planning 2013

In 2013 zal worden gestart met de voorbereiding van het derde Vlaams actieplan energie-efficiëntie. Dit plan zal de voortgang en de (verwachte) wijzigingen van de beleidsmaatregelen uit het tweede actieplan beschrijven. Hiervoor zal input gevraagd worden aan de diverse betrokken beleidsvelden (mobiliteit, landbouw, enz.). De besparingsberekeningen volgens de geharmoniseerde methodes van de Commissie zullen worden geactualiseerd om na te gaan of de streefwaarde van de richtlijn tegen 2016 nog steeds haalbaar is.

Op 11 september 2012 keurde het Europees Parlement de nieuwe richtlijn inzake energie-efficiëntie goed. De Europese Commissie heeft deze nieuwe richtlijn uitgewerkt naar aanleiding van de oproep tot actie van de Europese Raad, de Energieraad en het Europees Parlement. Uit de laatste ramingen blijkt dat de Europese Unie nu nog ver verwijderd is van de doelstelling om het energieverbruik in 2020 met 20% te vermindern. De nieuwe richtlijn vervangt zowel de vroegere richtlijn energiediensten als de WKK-richtlijn. De richtlijn kan ongeveer eind 2012 worden gepubliceerd. De algemene omzettingsdatum van de lidstaten zal dan ongeveer in de helft van 2014 vallen.

Voor het Vlaams energiebeleid zijn onder meer volgende bepalingen van belang:

- Het vastleggen van een indicatieve 2020 energie-efficiëntiedoelstelling.
- Het bereiken van een jaarlijkse energiebesparing (vanaf 2014 tot eind 2020) conform de voorwaarden en methodologie (en soms verschillende keuzemogelijkheden) van de richtlijn.
- Het vaststellen van een langetermijnstrategie voor de renovatie van het gebouwenpark (zowel residentieel als commercieel, zowel privaat als publiek), o.a. met daarin een overzicht van voornoemd gebouwenpark op basis van statistische methodes.

- Het renoveren van een jaarlijkse hoeveelheid overheidsgebouwen (vanaf 2014), overeenkomend met 3% vloeroppervlakte van de gebouwen van de ‘centrale overheid’ of administraties wiens bevoegdheden het Vlaamse Gewest bestrijken. Sommige categorieën van gebouwen zijn vrijgesteld (beschermde gebouwen enz.). Verder heeft de doelstelling ‘enkel’ betrekking op gebouwen met een minimaal vloeroppervlak (voor 2014 en 2015) én op gebouwen die niet-kostenoptimaal zijn volgens de richtlijn energieprestaties van gebouwen (zie III.3.2). Aanvullend kan een beperkt aantal alternatieve maatregelen worden ingezet zoals een verevening tussen meer diepgaande renovaties versus de totaal te renoveren vloeroppervlakte, evenals een verevening tussen opeenvolgende verplichtingsjaren.
- Tegen 1 januari 2014 moet een inventaris worden opgesteld van de betrokken overheidsgebouwen.
- Het stimuleren van sociale huisvestingsmaatschappijen en overheden, waaronder het regionale en lokale niveau, om energie-efficiëntieplannen, energiemanagement en energieprestatiecontracten te implementeren.
- Het voeren van promotie bij alle eindafnemers van de beschikbaarheid van kosteneffectieve energieaudits. Deze moeten worden uitgevoerd door gekwalificeerde experts
- Uitvoeren van programma’s om KMO’s aan te zetten audits te ondergaan, aan energiemanagement te doen en de aanbevelingen van de audits uit te voeren. Bedrijven die geen KMO zijn moeten een energieaudit ondergaan, eventueel in het kader van een convenant of vrijwillig akkoord.
- Eindverbruikers moeten beschikken over individuele meters die het werkelijk energieverbruik weergeven en informatie geven over het daadwerkelijke tijdstip van verbruik. Dit geldt maar voor zover dit technisch en financieel haalbaar is en indien toekomstige energiebesparingen dit verantwoorden, behalve bij nieuwe gebouwen en grote renovaties waar dergelijke slimme meters verplicht zijn. Vanaf 1 januari 2017 zijn meters voor warmte en koude vereist voor gebouwen die bediend worden door warmtenetten aan het leveringspunt. Meters voor individuele appartementen zijn vereist wanneer dit technisch mogelijk is en kostenefficiënt (zoniet kostenallocatoren of andere methodes).
- Tegen 1 januari 2015 moet de facturering gebaseerd zijn op de daadwerkelijke consumptie.
- De netwerktarieven en reglementen bevatten aanmoediging tot implementatie van energie-efficiëntiemaatregelen door de operatoren van de elektriciteits- en gasinfrastructuur.
- Tegen 30 juni 2015 moet het energie-efficiëntiepotentieel van de gas- en elektriciteitsinfrastructuur zijn geëvalueerd en de kosten-efficiënte maatregelen zijn gepland.
- Onder voorwaarden zijn tariefstructuren met een sociale doelstelling toegelaten.
- Tegen 31 december 2015 is een omvattende beoordeling uitgevoerd van het potentieel voor de ontwikkeling van kwalitatieve warmtekrachtkoppeling en efficiënte stadsverwarming en koeling (om de vijf jaar te actualiseren).

3. Uitvoeren van de richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen

3.1. Invoeren energieprestatiecertificaat voor niet-residentiële gebouwen

Op 5 december 2008 heeft de Vlaamse Regering haar definitieve goedkeuring gehecht aan het besluit met betrekking tot invoering van het energieprestatiecertificaat (EPC) bij verkoop en verhuur van niet-residentiële gebouwen.

Stand van zaken 2012

Van oktober 2011 tot april 2012 is over de verschillende thema’s (gebouwindeling, verlichting, gebouwschil, installaties) die in de rekenmethodiek aan bod moeten komen, een eerste consultatieronde gehouden met de wetenschappelijke partners, de experts uit de praktijk, de drie gewesten en de softwareontwikkelaar.

Op basis van de nieuwbouwmethode en de input van de verschillende geraadpleegde deskundigen werd een eerste ontwerp van formulestructuur uitgewerkt.

De resultaten van de studie andere specifieke bestemmingen (zie III.3.3) moeten maximaal worden geïntegreerd in de rekenmethodiek voor het EPC voor bestaande niet-residentiële gebouwen. De werkzaamheden voor het uitwerken van de rekenmethodiek voor het EPC voor bestaande niet-residentiële gebouwen werd op een laag pitje gezet tot de resultaten van deze studie beschikbaar komen. Midden oktober 2012 wordt de tweede ronde van werksessies met de deskundigen aangevat.

Planning 2013

De bedoeling is om de rekenmethodiek zo veel mogelijk af te stemmen met de projecten onder hoofdstuk III.3.3 (invoeren van berekeningsmethodiek voor andere specifieke bestemmingen nieuwbouw) en hoofdstuk III.3.5.1 (stroomlijning rekenmethodes voor nieuwe en bestaande gebouwen).

Gelet op de vertraging bij het uitwerken van de rekenmethodiek, zullen de rekenmethodiek en het inspectieprotocol voor niet-residentiële gebouwen pas midden 2013 beschikbaar zijn. In het najaar van 2013 worden zowel de rekenmethodiek als het inspectieprotocol eerst in de praktijk getest op een reeks bestaande gebouwen. Daarna start de softwareontwikkeling.

3.2. Stapsgewijs verstrengen van de energieprestatienormen voor nieuwbouwwoningen, -kantoren en -scholen – invulling kortetermijnpad

Stand van zaken 2012

De gereviseerde Europese richtlijn betreffende de energieprestaties van gebouwen (gereviseerde EPBD-richtlijn) verplicht de lidstaten om tegen 30 juni 2012 een onderzoek naar de kostenoptimale energieprestatie-eisen uit te voeren. De gedelegeerde verordening waarin het Europese kader voor het bepalen van de kostenoptimale eisenniveaus is vastgelegd, dateert van 18 januari 2012. De studie kon daarom pas in 2012 worden aanbesteed. In juli werd de studie opgestart. De doorlooptijd bedraagt acht maanden zodat de resultaten in maart 2013 beschikbaar zullen zijn. De Europese Commissie verleende voor de rapportering over de kostenoptimale eisenniveaus uitstel tot 21 maart 2013 (zie verder onder hoofdstuk III.3.4 betreffende het lange termijnactieplan 'bijna-energie neutrale gebouwen').

Een studie naar het vastleggen van de eisen aan de technische installatie bij vervanging in bestaande gebouwen, een nieuwe verplichting volgens de gereviseerde EPBD-richtlijn, werd in 2012 afgerond.

Planning 2013

Op basis van de resultaten van het onderzoek naar de kostenoptimale eisen, zal een voorstel worden uitgewerkt voor een verstrengingspad van de EPB-eisen tot 2021 (zie verder hoofdstuk III.3.4). Dit voorstel zal worden opgenomen in de tweejaarlijkse EPB-evaluatie. De evaluatie zal ook een voorstel bevatten voor EPB-eisen voor nieuwe of vernieuwde technische installaties in bestaande gebouwen.

3.3. Invoeren van een E-peileis voor andere specifieke gebouwbestemmingen

Stand van zaken 2012

Het Waalse Gewest lanceerde eind 2010 een studieopdracht voor het afwerken van de berekeningsmethode en het formuleren van een voorstel voor het eisenniveau voor andere specifieke bestemmingen. Het Vlaamse Gewest volgt deze opdracht in het kader van de samenwerkingsovereenkomst met de andere gewesten rond de EPB-berekeningsmethode (via het zogenaamde 'EPB-platform') mee op. De opdracht werd in augustus 2012 afgerond door de UCL. Als vervolg op de studieopdracht, zal de aangepaste berekeningsmethode voor opname in de wetgeving in het najaar worden uitgeschreven.

Planning 2013

Begin 2013 zal aan de Vlaamse Regering een voorstel worden voorgelegd rond het verder op te leggen eisenniveau. De bouwprojecten die vallen onder de categorie ‘andere specifieke bestemmingen’ zijn vaak complex (bijv. ziekenhuis). Er gaat vaak al een lange ontwerpperiode vooraf aan de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning. Vanaf het najaar 2013 zal worden gecommuniceerd over het eisenniveau dat verplicht zal worden en zal een aangepaste softwareversie ter beschikking worden gesteld. Na het uitvoeren van de studie rond andere specifieke bestemmingen zal aan de Vlaamse Regering een voorstel worden voorgelegd rond het op te leggen eisenniveau.

3.4. Omzetten van de gereviseerde Europese richtlijn inzake de energiestatistiek van gebouwen in Vlaamse regelgeving – langetermijnnatieplan ‘bijna-energie neutrale gebouwen’**Stand van zaken 2012**

Het VEA heeft een Vlaams actieplan bijna-energie neutrale gebouwen uitgewerkt. Op basis van gedetecteerde knelpunten om bijna-energie neutrale gebouwen op grote schaal te realiseren, worden maatregelen en acties voorgesteld, verdeeld over vijf pijlers, met name: innovatie, integraal kwaliteitskader, communicatie, financiering en energiebeleid.

Alle stakeholders, waaronder ook de relevante Vlaamse overheidsdiensten en lokale besturen, werden actief betrokken bij de uitwerking ervan.

Een ontwerp van Vlaams actieplan bijna-energie neutrale gebouwen werd op 23 maart 2012 als mededeling aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Eind mei 2012 hebben de strategische adviesraden SERV en Miniraad hierop een gemeenschappelijk advies aan het VEA bezorgd. Na integratie van de feedback werd op 21 juni het finaal actieplan aan de Vlaamse Regering meegedeeld.

Tegen eind september 2012 dienen de lidstaten hun nationale plannen betreffende bijna-energie neutrale gebouwen aan de Europese Commissie voor te leggen (uitvoering van de EPBD-richtlijn). Het Vlaams actieplan maakt, tezamen met de actieplannen van de andere gewesten, deel uit van het Belgisch plan dat aan de Europese Commissie werd voorgelegd.

Voor de realisatie van energiezuinige en bijna-energie neutrale woningen is de initiële investering een groot knelpunt. Een transitie van de financieringsinstrumenten voor gebouwen waarbij de focus wordt verplaatst van de initiële investeringskost naar de kost over de totale economische levensduur, is hierbij essentieel. In het kader van de realisatie van het actieplan bijna-energie neutrale gebouwen heb ik in 2011 aan de banksector gevraagd de voordelige financiering van energiezuinige woningen te versterken. Er was duidelijk interesse maar weinig tastbaar engagement. Vanaf het voorjaar van 2012 werd een intensief bilateraal overleg opgestart om met een aantal financiële instellingen een energiebeleidsovereenkomst te sluiten. In de tweede helft van 2012 werden zowel de inhoud als het beoordelingskader voor een ontwerp van energiebeleidsovereenkomst uitgewerkt. Het is de doelstelling dat individuele banken engagementen kunnen aangaan om voordelige kredieten voor energiezuinige woningen op de markt te brengen. Daarnaast worden ook engagementen afgesproken waarin een toetredende bank voorziet haar eigen gebouwenpark energiezuinig te concipiëren en te beheren. Verwachting is dat eind 2012 aan de Vlaamse Regering een ontwerp van energiebeleidsovereenkomst kan worden voorgelegd.

Planning 2013

Mede op basis van een beleidsvoorbereidende studie (zie III.3.2.) zal de Vlaamse Regering de definitie van bijna-energie neutrale gebouwen in regelgeving vastleggen. De definitieve goedkeuring van deze definitie mag in de loop van 2013 worden verwacht. In de eerste versie van het bij de Europese Commissie ingediende nationaal actieplan bijna-energie neutrale gebouwen is deze definitie dan ook nog niet opgenomen. Van zodra de definitie van het bijna-energie neutraal energieprestatieniveau en het verstrengingspad daar naartoe zijn vastgelegd, zal aan de Europese Commissie een addendum aan het actieplan worden bezorgd (2013).

De voorgestelde maatregelen en acties uit het actieplan bijna-energie neutrale gebouwen worden opgestart of verder gerealiseerd met maximale betrokkenheid van de stakeholders.

3.5. Afstemming, vereenvoudiging en kwaliteitsverbetering van het instrumentarium**3.5.1. Stroomlijnen van de berekeningswijzen van de energieprestaties van gebouwen****Stand van zaken 2012**

De twee eerder besproken projecten ‘EPC niet-residentieel’ (implementatie van het energieprestatiecertificatensysteem voor bestaande niet-residentieële gebouwen, zie III.3.1) en ‘studie andere specifieke bestemmingen’ (ontwikkeling berekeningsmethode voor nieuwe niet-residentieële gebouwen, zie III.3.3) worden door het VEA opgevolgd en zoveel mogelijk op elkaar afgestemd om tot een geïntegreerde methode te komen voor niet-residentieële nieuwe en bestaande gebouwen.

Na afronding van de ‘studie andere specifieke bestemmingen’ en de verwerking van de resultaten in het project ‘EPC niet-residentieel’, zal geëvalueerd worden of dergelijke aanpak eveneens kan worden overgenomen voor residentieële gebouwen.

Naast de berekeningsmethodiek werden ook de bestemmingen (functies) en het indelen van complexe gebouwen afgestemd.

De berekeningsmethode voor nieuwe gebouwen moet mee evolueren met de steeds strengere EPB-eisen en nieuw in te zetten technieken en materialen. Als onderdeel van de tweejaarlijkse evaluatie van de EPB-regelgeving, werd een stakeholdersoverleg georganiseerd om de gewenste ontwikkelingen aan de methodiek te inventariseren. Er werden 26 aanpassingsvoorstellen van de stakeholders weerhouden. De stakeholders werden bevraagd over de prioriteiten binnen deze 26 voorstellen.

Op 22 maart 2012 gaf de Vlaamse Regering haar toestemming aan de overeenkomst tussen de drie gewesten over het verkrijgen van een gebruiks- en aanpassingsrecht door het Vlaamse Gewest op de software van de andere Gewesten (Altransoftware). Op 25 april 2012 werd de overeenkomst ondertekend door de bevoegde ministers van de drie gewesten. In de loop van het jaar zullen de ontwikkelingen worden opgestart van een Vlaamse variant van de Altransoftware.

Planning 2013

In 2013 zal het project ‘EPC-niet residentieel’ verder lopen, met maximale afstemming met de resultaten van de ‘studie andere specifieke bestemmingen’ (cf. supra). Er zal dan ook duidelijkheid komen over de verdere aanpak voor de geïntegreerde methode voor residentieële gebouwen.

Op basis van het stakeholdersoverleg zal in de tweejaarlijkse evaluatie een plan van aanpak voor het verder ontwikkelen van de berekeningsmethodiek voor nieuwe gebouwen worden opgenomen. Het onderzoeksprogramma zal worden opgesteld in overleg met de andere gewesten.

In het voorjaar van 2013 zal een Vlaamse versie van de Altransoftware beschikbaar komen voor testen en opleidingen. Er zullen opleidingen worden voorzien zodat de verslaggevers vertrouwd geraken met het nieuwe programma. De nieuwe software zal verplicht worden voor vergunningen aangevraagd vanaf 1 januari 2014.

3.5.2. Verbeteren van de integratie van maatwerkadvies in de energieprestatiecertificatie van residentiële gebouwen

Stand van zaken 2012

Op voorstel van de softwareontwikkelaar werd in de eerste helft van 2012 een uitgebreide technische analyse uitgevoerd, waarin de functionaliteiten en de ontwikkelingskost voor de integratie van een maatwerkmodule in de certificatiesoftware in kaart werden gebracht. Die technische analyse wordt als basis gebruikt om de gewenste functionaliteiten verder vast te leggen. Naar verwachting zal de opdracht voor het ontwikkelen van een maatwerkadviesmodule eind 2012 worden toegekend.

Planning 2013

Begin 2013 wordt gestart met de ontwikkeling van de rekenmethode. Die eerste fase zal ongeveer vier maanden in beslag nemen. Daarna kan worden gestart met het ontwikkelen van de software, het handboek en het materiaal voor de opleidingen, wat volgens de huidige inschattingen ongeveer een half jaar zal duren. De opleidingen voor de lesgevers zouden volgens de huidige planning kunnen doorgaan in het voorjaar van 2014, zodat in de loop van 2014 de maatwerkadviesmodule in gebruik kan worden genomen.

3.5.3. Stroomlijnen van de erkenningsregelingen voor energiedeskundigen en meer kwaliteitsgaranties voorzien

Stand van zaken 2012

Eind 2011 werd de opdracht voor het opzetten, organiseren en beheren van een centraal examen, na een Europese aanbesteding, toegewezen aan Blue Planet Academy and Consulting. Gedurende de eerste helft van 2012 werd de webapplicatie voor de inschrijving van de kandidaat-energiedeskundigen ontwikkeld. In de tweede helft van 2012 zullen de examenvragen worden voorbereid. De voorwaarden voor deelname aan het centraal examen werden door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 27 april 2012. Het centraal examen is verplicht vanaf september 2012.

In het najaar van 2012 wordt een aangepaste versie van de certificatiesoftware en het inspectieprotocol gelanceerd. In september en oktober 2012 worden de train-de-trainerssessies georganiseerd voor de lesgevers van de opleidingsinstellingen. De erkende opleidingsinstellingen hebben zich bovendien geëngageerd om een aanbod van bijscholing voor de al erkende energiedeskundigen in hun opleidingsprogramma op te nemen vanaf oktober 2012.

Planning 2013

Vanaf januari 2013 zal het centraal examen maandelijks (behalve in juli en augustus) worden georganiseerd voor de energiedeskundigen type A en tweemaandelijks voor de energiedeskundigen type C. De examenresultaten zullen statistisch worden geanalyseerd om enerzijds het examen zelf stelselmatig bij te sturen en om anderzijds de kwaliteit van de opleidingen te verbeteren.

In 2013 wordt de energieprestatiecertificatieregelgeving voor de tweede keer geëvalueerd. Op basis van een stakeholderoverleg zal een voorstel voor de stroomlijning van energiedeskundigen type A en B worden uitgewerkt. Ook het inbouwen van kwaliteitsgaranties, zoals verplichte bijscholing voor al erkende energiedeskundigen, zal tijdens deze evaluatie aan bod komen.

De effectieve invoering van één type energiedeskundige voor bestaande residentiële gebouwen kan pas gebeuren als de maatwerkadviesmodule geïntegreerd werd in de certificatiesoftware (zie III.3.5.2).

3.5.4. Uitbouwen van de energieprestatiedatabank tot authentieke gegevensbron

Een betere dienstverlening door de koppeling van databanken, de integratie van gegevensverkeer en back-office activiteiten, en de ontwikkeling van een geïntegreerde Vlaamse publieksbalie, is een sleutelproject van het Meerjarenprogramma Slagkrachtige overheid (invulling ViA-doorbraak Slagkrachtige overheid).

Stand van zaken 2012

In 2012 werd de analyse verder uitgewerkt rond het aanspreken van de authentieke bronnen voor de unieke identificatie van de gebruikers van de energieprestatiedatabank (natuurlijke personen en rechtspersonen). Een adequaat toegangs- en gebruikersbeheerssysteem is een cruciale schakel in het uitbouwen van een authentieke gegevensbron. De aangepaste frontoffice wordt in het najaar van 2012 gereleased.

Het project met betrekking tot de digitale bouwvraag (als strategisch project van het meerjarenprogramma Slagkrachtige overheid getrokken door het Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed en mee ondersteund door onder meer het Departement Bestuurszaken), werd verder opgevolgd. De nodige aanpassingen werden geanalyseerd om van zodra nodig, digitale vergunningen te kunnen inlezen in de energieprestatiedatabank.

Het VEA nam in 2012 deel aan de werkgroep rond de unieke identificatie van het gebouw, een initiatief van het AGIV.

Planning 2013

In 2013 wordt verder gebouwd aan een koppeling met de authentieke databronnen voor de unieke identificatie van natuurlijke personen en rechtspersonen, andere dan gebruikers.

Na de opstart van de digitale bouwvraag (in principe begin 2013), zal het VEA hierop voortbouwend een analyse opstarten rond verdere gegevensuitwisseling waarmee de handhavingsprocessen kunnen worden geoptimaliseerd.

Het AGIV zal een proefproject rond de unieke identificatie van het gebouw lanceren om na te gaan hoe het gebouwregister kan worden opgebouwd. Dit zal gebeuren samen met de uitbouw van het project rond de digitale bouwvraag. De resultaten van dit testproject zullen door het VEA worden opgevolgd.

3.6. De handhaving van de energieprestatie- en de energieprestatiecertificatenregelgeving in overeenstemming brengen met de eisen van de Europese richtlijn

3.6.1. Handhaving van de energieprestatieregelgeving

Stand van zaken 2012

Overeenkomstig de beslissing van de Vlaamse Regering van 17 december 2010, wierf het VEA 9 personeelsleden aan voor de versterking van de EPB-handhaving. De personeelsleden traden in dienst tussen maart en mei 2011. De versterkte personeelsinzet werpt zijn vruchten af. De verwerking van de EPB-handhavingdossiers werd versneld. Tot eind augustus 2012 werd voor 2093 dossiers die niet voldoen aan de EPB-eisen de handhavingprocedure opgestart (2011: 2024). Ook het toezien op het tijdig indienen van de EPB-aangifte werd aangescherpt. Tot eind augustus werden 1120 aanmaningen en 2787 herinneringen verstuurd voor het indienen van de EPB-aangifte (2011: 200 aanmaningen, 4894 herinneringen). Eind augustus was in het kader van 85 verslaggevercontroles een eerste kennisgeving verstuurd (2011: 107).

Planning 2013

Een volgehouden handhaving van het naleven van het indienen van de startverklaring en de EPB-aangifte is nodig om het draagvlak voor de regelgeving te behouden. De achterstand van handavingsdossiers die niet aan de EPB-eisen voldoen, wordt tegen eind 2013 verder weggewerkt. Daarnaast wordt ook de stock van te behandelen verslaggevercontroles verder afgebouwd.

3.6.2. Handhaving van de energieprestatiecertificatieregeling**Stand van zaken 2012**

Ook in 2012 werd de controle op de aanwezigheid van het energieprestatiecertificaat bij verkoop en verhuur van bestaande woongebouwen verder gezet. Van de 3127 wooneenheden die in 2012 (tot eind september) gecontroleerd waren, bleek 96% van de eigenaars bij initiële controle over een EPC te beschikken (2011: 81%, 2010: 68%, 2009: 49%).

Sinds 1 januari 2012 zijn eigenaars en gevolmachtigden, zoals immomakelaars en notarissen, bovendien verplicht om in commerciële publicaties voor de verkoop en verhuur van woningen de energiescore en het adres van de wooneenheid of de unieke code van het EPC te vermelden. Uit een eerste steekproefsgewijze controle in februari 2012 bij 300 woningen die te koop of te huur werden aangeboden door immokantoren of notarissen, bleek dat de verplichting nog niet voldoende werd nageleefd. Daarom werd eind februari 2012 een bijkomende informatiecampaagne met TV-spot gevoerd. In de eerste fase waren de controles enkel sensibiliserend bedoeld. Na de campagne werd de handhaving verstrengd en worden voor advertenties die niet voldoen, de handavingsprocedures opgestart. Alhoewel de verplichting sinds de informatiecampaagne al duidelijk beter wordt nageleefd, werd toch vastgesteld dat in 2012 (tot eind september) 149 van de 1784 gecontroleerde advertenties nog steeds niet voldoet. In een aantal gevallen is het mogelijk dat er geen EPC moest worden opgesteld, zodat er ook geen informatie kon worden opgenomen in de advertentie. Dit zal uit de handavingsprocedures blijken.

In het voorjaar van 2012 werden de handavingsprocedures voor de steekproefsgewijze kwaliteitscontroles, die in 2011 werden uitgevoerd, afgerond. In totaal werden in 2011 258 energiedeskundigen gecontroleerd. Aan 76 energiedeskundigen werd een boete opgelegd en 3 energiedeskundigen werden geschorst. Midden mei 2012 werd de lijst met veelgemaakte fouten aangepast en verspreid naar alle energiedeskundigen.

Voor publieke gebouwen werden in de eerste helft van het jaar aanwezigheidscontroles uitgevoerd voor welzijns- en gezondheidsvoorzieningen en voor scholen. In het najaar van 2012 zullen nog een aantal gemeenten worden gecontroleerd. In juli 2012 werd de kwaliteitscontrole opgestart van 36 energieprestatiecertificaten van 18 verschillende energiedeskundigen.

Planning 2013

De aanwezigheids- en kwaliteitscontroles voor EPC publieke gebouwen en EPC residentiële gebouwen worden verder gezet.

De evaluatie en indien nodig, bijsturing van de handhaving zal uitgebreid worden behandeld in het kader van de tweede globale evaluatie van de energieprestatiecertificatenregeling (zie ook III.3.5.3).

4. Evalueren en stroomlijnen van de financiële ondersteuningsmaatregelen voor energiebesparende investeringen in de woning

Om energiebesparende investeringen in bestaande woningen te stimuleren, bestonden er tot en met 2011 zowel premies van de distributienetbeheerders in het kader van de REG-openbaredienstverplichtingen als premies van de Vlaamse overheid (voornamelijk de Vlaamse dakisolatiepremie). De burger kon bovendien een beroep doen op de federale belastingvermindering voor energiebesparende investeringen, en ook sommige provincies en gemeenten gaven premies.

Stand van zaken 2012

De federale belastingvermindering werd, met uitzondering van investeringen in dakisolatie, vanaf 1 januari 2012 stopgezet. Voor facturen vanaf 1 januari 2012 werd van start gegaan met een stroomlijning van de energiepremies van de distributienetbeheerders en werd de aparte Vlaamse dakisolatiepremie stopgezet (uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 2012). Voortaan bieden de netbeheerders in heel Vlaanderen dezelfde premies aan. De premies voor een aantal investeringen werden verhoogd (dakisolatie, muur- en vloerisolatie, zonneboiler), andere premies werden stopgezet (veelal voor kleinere investeringen met een geringer energiebesparend effect, met uitzondering van de premie voor een condensatieketel die nu enkel nog wordt uitgekeerd aan beschermde afnemers). Naast de algemene premies wordt vanaf 2012 een budget vrijgemaakt om jaarlijks 3000 daken van slecht geïsoleerde woningen te gaan isoleren bij de meest behoeftige doelgroepen (zie III.6.2.2). De energiescans worden behouden en worden gefocust op de specifieke doelgroep (zie III.8.2).

Dankzij een efficiënte inzet van de budgetten en een extra inspanning op de eigen begroting, zal de hervorming ervoor zorgen dat de impact op de energiefactuur van de consument kleiner wordt. 2012 is echter nog een overgangsjaar aangezien burgers met facturen van 2011 nog tot 30 juni 2012 hun premie voor 2011 konden aanvragen (die de netbeheerders op hun beurt moeten uitbetalen voor 31 december 2012). Uitbetalingen voor de Vlaamse dakisolatiepremie doven uit begin 2013.

Planning 2013

Vanaf 2013 zullen de uitbetalingen van premies volgens het nieuwe systeem op kruissnelheid komen. Op basis van de rapporteringen van de netbeheerders over het jaar 2012, zal in 2013 de invloed op het aantal premiedossiers en hun effectiviteit van de combinatie 'nieuwe en gewijzigde maatregelen' met het wegvalLEN van de belastingvermindering worden geëvalueerd. Desgevallend zullen wijzigingsvoorstellen aan de regelgeving worden voorgesteld.

5. Uitvoeren en uitbreiden van het Energierenovatieprogramma 2020

Bevorderen van energiebesparende maatregelen om de energiekosten te beperken bij eigenaars, huurders op de private markt en sociale huurders is een sleutelproject (en tevens vlaggenschipinitiatief) in uitvoering van het Regeerakkoord en ViA, doorbraak 'Groen en dynamisch stedengewest'. De onderliggende projecten hebben een sterke link met de doorbraak Warme samenleving.

Het Energierenovatieprogramma 2020 heeft als doelstelling dat elke Vlaming tegen 2020 een energiezuinige woning heeft, met minstens verbeterd dubbel glas, een geïsoleerd dak en een energiezuinige verwarming. Om deze ambitieuze doelstelling waar te maken, is een coherente set van maatregelen nodig op korte, middellange en lange termijn.

Stand van zaken 2012

Uit een enquête van 2011 naar het energiegedrag van de Vlaming, blijkt dat nog altijd 22% van de Vlaamse woningen geen dak- of zoldervloerisolatie heeft en 8% nog altijd uitsluitend enkel glas. Ook de condensatieketel is nog niet algemeen doorgedrongen: 31% van de aardgasketels zijn weliswaar al condensatieketels, maar slechts 10% van de stookolieketels zijn condensatieketels.

Er werd daarom een volledig nieuwe energiepremieregeling uitgewerkt die vanaf 1 januari 2012 in werking is getreden, met een duidelijke focus op de prioriteiten van het Energierenovatieprogramma 2020 (zie III.4). Aanvullend werden er ook een aantal nieuwe actieverplichtingen voor de netbeheerders uitgewerkt (o.a. sociale dakisolatieprojecten, zie III.6.2.2).

De voornaamste wijzigingen bestaan erin dat de resultaatsverplichtingen van de netbeheerders worden vervangen door actieverplichtingen, dat het aantal premies gevoelig wordt verminderd en afgestemd op de prioriteiten van het Energierenovatieprogramma 2020 en dat voor het toekennen van premies voor investeringen in woningen, aan de netbeheerders een vergoeding wordt toegekend.

De actieverplichtingen leiden ertoe dat nu elke elektriciteitsdistributienetbeheerder dezelfde acties voert, met dezelfde premies en dezelfde premiehoogten, daar waar hij vroeger vooral de resultaatsverplichting had om een zekere hoeveelheid primaire energie te besparen en de netbeheerder zelf, mits voorleggen van zijn jaaractieplan, de nodige acties kon vaststellen om dit resultaat te bereiken.

De acties die sinds 1 januari 2012 worden opgelegd zijn:

- Voor bestaande woningen premies verlenen voor dak- of zoldervloerisolatie, isolatie van buitenmuren (zowel aan de buitenzijde als in de spouw), vloerisolatie en hoogrendementsbeglazing, warmtepompen en zonneboilers;
- Voor nieuwbouwwoningen moet een premie worden toegekend aan energiezuinige nieuwbouw met een aanzienlijk beter E-peil dan wettelijk vastgelegd;
- Daarnaast zijn er nog een aantal specifieke actieverplichtingen inzake het uitvoeren van energiescans (zie III.8.2) en de eerder vermelde sociale dakisolatieprojecten.

Een uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Wooncode legt nu ook minimale prestaties vast voor dakisolatie van bestaande woningen. Zie IV.1.1.

Zie verder ook nog III.6.1, III.6.2.1 en III.8.3.

Planning 2013

In 2013 zal met de belanghebbenden verder worden overlegd in verband met de gewenste maatregelen om de doelstellingen van het Energierenovatieprogramma tegen 2020 waar te maken.

6. Stimuleren van sociale energierenovaties

Net als bij het vorige punt heeft deze doelstelling betrekking op *het bevorderen van energiebesparende maatregelen om de energiekosten te beperken bij eigenaars, huurders op de private markt en sociale huurders*, een sleutelproject (en tevens vlaggenschipinitiatief) in uitvoering van het Regeerakkoord en de ViA-doorbraak ‘Groen en dynamisch stedengewest’. De onderliggende projecten hebben een sterke link met de ViA-doorbraak ‘Warme samenleving’.

6.1. Invoeren waarborgregeling voor lokale entiteiten in het kader van het Fonds voor de Reductie van de Globale Energiekost

Stand van zaken 2012

Met besluit van de Vlaamse Regering van 10 september 2010 houdende vaststelling van de voorwaarden waaronder een waarborg kan worden verleend voor de terugbetaling van de leningen, toegestaan door het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost – FRGE staat de Vlaamse overheid garant voor de correcte terugbetaling van de door het FRGE aan de Lokale Entiteiten geleende bedragen.

Het FRGE diende sinds januari 2011 voor 23 Lokale Entiteiten (waarvan twee nieuwe in 2012) een aanvraag voor gewestwaarborg in. De helft van deze Lokale Entiteiten werd opgericht na het in werking treden van het waarborgbesluit van 10 september 2011. In totaal werden waarborgen toegekend voor een bedrag van bijna 88 miljoen euro. Op 15 september 2012 heeft het VEA nog geen enkele vraag om uitwinning van de waarborg ontvangen.

De Lokale Entiteiten bereiken nu 87% van de Vlaamse bevolking (in 252 van de 308 gemeenten).

In het kader van het institutioneel akkoord over de zesde staatshervorming is overeengekomen dat het FRGE zal worden geregionaliseerd. Het VEA maakte een visienota op aangaande de inkadering van het FRGE in het Vlaams energiebeleid na de regionalisering van het Fonds. In dit kader werd in het voorjaar van 2012 een eerste stakeholderoverleg met alle Lokale Entiteiten georganiseerd, in samenwerking met de VVSG. Ook alle Vlaamse gemeenten waar momenteel (nog) geen Lokale Entiteit actief is, werden uitgenodigd. Het overleg had tot doel om het overleg en de samenwerking tussen de Lokale Entiteiten te versterken alsook gemeenten zonder Lokale Entiteit een duidelijk beeld te geven van de praktische aspecten van het opzetten van een Lokale Entiteit. Er werd ook ingegaan op enkele werkpunten die in het kader van de regionalisering anders zouden kunnen worden aangepakt.

De Vlaamse Regering besliste op 2 maart 2012 om een rentesubsidie toe te kennen voor de leningen die door het Fonds ter reductie van de globale energiekost aan de Lokale Entiteiten worden toegekend en die als doel hebben om leningen toe te staan van Lokale Entiteiten aan de natuurlijke personen die behoren tot de doelgroep, vermeld in artikel 1 van het koninklijk besluit van 2 juni 2006 houdende de definitie van de doelgroep van de meest behoeftigen van het Fonds ter reductie van de globale energiekost.

De federale overheid voorzag immers tot eind 2011 in een interestbonificatie van 1,5% op zogenaamde groene leningen. Ondermeer ook leningen ter financiering van private energiebesparende investeringen vielen onder deze definitie. Door het wegvallen van deze maatregel op het federale niveau dringt zich een compenserende maatregel op regionaal niveau op, vooral voor de meest behoeftigen in onze samenleving. Het rationeel energiegebruik, en dus ook de financiering daarvan, is immers een gewestelijke bevoegdheid.

De leningen van het FRGE vielen onder de toepassingsregel van die rentesubsidie. Door het wegvallen van de federale maatregel dreigden dus vooral de meest behoeftigen in de kou te komen staan. Met het regeringsbesluit van 2 maart 2012 blijven de renteloze leningen van het FRGE voor de meest behoeftigen gegarandeerd.

De rentesubsidie wordt trimestrieel aan het FRGE betaald, na het voorleggen van een schuldvordering aan het VEA, dat nagaat of aan alle bepalingen van deze afdeling is voldaan. Het VEA ontving op 15 september 2012 nog geen schuldvordering van het FRGE.

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 2 maart 2012 werden evenwel niet alle meest behoeftigen bereikt. In theorie kunnen ook huurders een lening bij het FRGE aangaan, maar de praktijk leert dat dit niet evident is, omdat een huurder geen zekerheid heeft dat zijn investering nog binnen de huurtermijn zal renderen. Omgekeerd is een eigenaar niet geneigd investeringen te financieren, waarvan hij de vruchten niet kan plukken via het verminderd energieverbruik. Dit noemt men het *split-incentive* probleem.

In het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2012 wordt daarom vastgelegd om naast de bestaande rentesubsidie, ook een rentesubsidie te verlenen op de leningen die door het FRGE worden toegestaan aan private personen, die weliswaar niet zelf tot de doelgroep behoren, maar die via een Sociaal Verhuurkantoor een of meer woningen waarvan ze eigenaar zijn, verhuren aan personen die wel tot de doelgroep behoren. Op deze manier wordt opnieuw tegemoet gekomen aan het *split-incentive* probleem.

Planning 2013

De waarborgregeling is operationeel. Er zijn in 2013 geen bijkomende maatregelen nodig. De dossierbehandeling gaat door en in 2013 zal 90% van de Vlaamse bevolking worden bereikt.

Ook de behandeling van schuldvorderingen in het kader van de rentesubsidie is operationeel en de dossierbehandeling wordt verder gezet in 2013.

6.2. Energiebesparing voor moeilijk bereikbare doelgroepen: van ondersteunen naar uitvoeren

Voor moeilijk bereikbare bevolkingsgroepen, in het bijzonder zij die weinig financiële middelen hebben, volstaat het niet om premies en een belastingvermindering/-krediet voor energiebesparing ter beschikking te stellen. Bovendien wonen heel wat sociaal zwakkeren in relatief slechte huurwoningen waarvoor de eigenaars geen renovatiewerken uitvoeren.

Een meer actieve manier van ondersteuning dringt zich op om ook bij deze doelgroepen energiebesparing te realiseren.

6.2.1. Subsidies voor energiebesparende investeringen in woningen verhuurd door sociale verhuurkantoren

Stand van zaken 2012

Sinds april 2009 loopt een subsidieregeling die energiebesparende investeringen (dakisolatie, hoogrendementsbeglazing en condensatieketels) in woningen verhuurd door SVK's, voor 100% subsidieert. Initieel was daar een totale enveloppe van 10 miljoen euro voor uitgetrokken. Halfweg 2010 werd duidelijk dat het budget niet zou volstaan voor de 970 woningen die de SVK's voor eind juni 2010 hadden aangemeld voor een aan de subsidieaanvraag voorafgaande woningscreening. Daarom werd in het kader van de begrotingscontrole 2011 een bijkomend budget van 2 miljoen euro voor het SVK-project uitgetrokken en werden de in aanmerking komende woningen beperkt tot de vermelde gescreende huurwoningen.

Op datum van 15 juli 2012 werd voor 775 huurwoningen een totaal bedrag aan subsidies vastgelegd van zowat 9,5 miljoen euro, voor 1532 werken (360 dakisolatiewerken, 515 condensatieketels en 657 plaatsingen van hoogrendementsglas). Aangezien het aantal nieuwe aanvragen in het tweede trimester van 2012 grotendeels stilviel, werd beslist om in het Energiebesluit op te nemen dat vanaf 1 oktober 2012 geen nieuwe aanvragen meer behandeld zullen worden..

Planning 2013

Voor SVK's die een lening aangaan bij het FRGE (zie III.6.1) is een rentesubsidie voorzien. SVK's kunnen ook een beroep blijven doen op de renovatiepremie die werd uitgebreid voor de vervanging van ramen op 16 maart 2012.

6.2.2. Sociale dakisolatieprojecten

Stand van zaken 2012

Vanaf 2012 kregen de netbeheerders de actieverplichting opgelegd om bij prioritaire groepen van kwetsbare huurders op de private markt sociale dakisolatieprojecten uit te voeren. Voor deze sociale projecten wordt beroep gedaan op projectpromotoren die per projectwoning een beroep kunnen doen op een tussenkomst bij de netbeheerder van 23 euro per m² geplaatste dak- of zoldervloerisolatie. De steun wordt niet in de energiefactuur van de consument doorgerekend, maar wordt vanuit de Vlaamse begroting vergoed aan de netbeheerder. Op de energiebegroting van 2012 werd hiervoor een budget uitgetrokken van 6 miljoen euro. Nadat begin 2012 de richtlijnen en de aanvraagprocedure op punt werden gesteld, begonnen een aantal projectpromotoren aan de voorbereiding van de eerste werven. Er werd vastgesteld dat de projecten een lange doorlooptijd hebben. Om de maatregel bekend te maken bij huurders, eigenaars en doorverwijzers werd een campagne opgezet. Naast de brede verspreiding van een beknopte folder in juli, volgen in het najaar nog uitgebreide infopakketten en vormingen voor doorverwijzers. In juli 2012 besliste de Vlaamse Regering om de doelgroep uit te breiden.

Planning 2013

Naast continue inspanningen op vlak van sensibilisering, zal het VEA samen met de netbeheerders en andere actoren zoeken naar manieren om de in aanmerking komende doelgroep gericht te bereiken met als doel de benutting van de maatregel te maximaliseren.

Vanaf 2015 zal in het kader van de Vlaamse Wooncode rekening worden gehouden met de aanwezigheid van dakisolatie bij de beoordeling van woningen en gebouwen, zie de link met het beleidsveld Wonen onder IV.1.1.

7. Bevorderen van kwaliteitszorg en kennisopbouw in de bouwsector

De Europese richtlijn hernieuwbare energie van 23 april 2009 voorziet dat de lidstaten tegen 31 december 2012 een certificatieregeling moeten invoeren voor installateurs actief op het vlak van kleinschalige warmwater- en verwarmingsketels op biomassa, fotovoltaïsche en thermische systemen op zonne-energie en ondiepe geothermische systemen en warmtepompen.

De Vlaamse overheid maakt ook werk van een aantal kwaliteitssystemen en opleidingen op het vlak van energie-efficiëntie.

Stand van zaken 2012

Voor de certificering van kleinschalige installateurs hernieuwbare energie werd in 2011 in samenwerking met de andere gewesten het algemeen kader uitgewerkt voor de kwalificatieregeling.

De concrete invulling van de opleidingen ‘certificering installateurs hernieuwbare energie’ is in voorbereiding.

In het eerste semester van 2012 heeft er regelmatig overleg plaats gehad tussen de drie gewesten voor de realisatie en accreditatie van een platform met als voornaamste taken de evaluatie en erkenning van de lesgevers, vormings- en examencentra, de certificering en het opvolgen van de inhoud van de opleidingen. In de tweede helft van 2012 wordt het plan van aanpak hierover gefinaliseerd.

Tegen eind 2012 wordt een voorstel uitgewerkt om het plan van aanpak voor de certificering van installateurs om te zetten in regelgeving.

Het project *Build Up Skills Belgium* (financieel ondersteund door *Intelligent Energy Europe*), werd eind 2011 opgestart onder coördinatie van het Fonds voor Vakopleiding in de Bouw en het WTCB, met ondersteuning van het VEA. Doelstelling in een eerste fase is een roadmap te ontwikkelen naar 2020 voor opleidingen in de bouwsector, specifiek gericht naar energie-efficiëntie en hernieuwbare energie. In de eerste helft van 2012 werd een nationale enquête uitgevoerd om de knelpunten in het huidige opleidingsaanbod vast te stellen. Op basis van deze enquête zullen in de tweede helft van 2012 specifiek gerichte werkgoepen worden opgezet.

Voor de na-isolatie van spouwmuren geeft de netbeheerder (Eandis-Infrax) sinds 1 januari 2012 een premie van 6 euro per m² met een maximum van 800 euro. Nieuw daarbij is dat er vanaf 1 juli 2012 een uitgebreid kwaliteitssysteem werd opgezet voor de na-isolatie van spouwmuren. Om in aanmerking te komen voor de premies van de netbeheerder moet bij de plaatsing vanaf 1 juli 2012 voldaan zijn aan de nieuwe technische specificaties – vastgelegd in STS 71-01. Zowel de materialen, de uitvoerders als de uitvoering moeten aan specifieke kwaliteitseisen voldoen. Voor de start van de werken moet de toestand van de spouwmuur en gevelsteen worden neergeschreven in een inspectierapport. Er worden uitgebreide werfcontroles voorzien en bij het einde van de werken, kan de aannemer een verklaring van Overeenkomstigheid opmaken, die aantoont dat de werken conform de voorschriften werden uitgevoerd.

Op 1 juli 2012 werkten 19 bedrijven conform de nieuwe eisen. Naar verwachting zullen er de komende maanden nog heel wat bijkomende bedrijven worden erkend.

Planning 2013

In 2013 wordt de certificatieregeling voor installateurs hernieuwbare energie effectief geïmplementeerd.

De roadmap voor opleidingen in de bouwsector naar 2020, specifiek voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie, wordt via het project *Build Up Skills* gefinaliseerd. Mogelijks wordt er door *Intelligent Energy Europe* een vervolg gefinancierd voor de concretisering van deze roadmap. Er zal dan een nieuw project-dossier worden ingediend.

In 2013 wordt verder nadruk gelegd op de kwalitatieve na-isolatie van spouwmuren en het werken via een aannemer die volledig conform de eisen kan werken.

8. Laagdrempelige informatieverstrekking en adviesverlening op vlak van energiezuinig (ver)bouwen en energiebesparing in de woningen

8.1. Invoeren van lokale energieloketten

Stand van zaken 2012

De studie naar het 'ideale' plaatselijke energieloket werd eind 2010 afgerond. Eind 2010 werden in de reglementering voor de ondersteuning van woonloketten (beleidsdomein Wonen) ook energiegerelateerde activiteiten opgenomen. Ook de Lokale Entiteiten (zie III.6.1) nemen hier hun regisseursrol op.

8.2. Het evalueren van de energiescans met het oog op een eventuele uitbreiding en meer doelmatige inzet

Aan de distributienetbeheerders wordt sinds 2007 een actieverplichting opgelegd om, in samenwerking met de gemeenten, aan de huishoudelijke afnemers gratis energiescans aan te bieden. Naast een doorlichting van de energiesituatie ter plaatse worden, waar zinvol, spaarlampen, een spaardouchekop, radiatorfolie en buis-isolatie geplaatst.

Stand van zaken 2012

Vanaf 2012 wordt er voor de energiescans gefocust op specifieke doelgroepen. Deze doelgroepen worden vastgelegd in het Energiebesluit en zijn de volgende:

- beschermde afnemers;
- afnemers voor wie de netbeheerder een verzoek tot afsluiting van de elektriciteits- of aardgastoevoer bij de lokale adviescommissie (LAC) indiende;
- afnemers die genieten van een minimale levering van aardgas door het OCMW;
- afnemers die tot de doelgroep van de meest behoeftigen van het FRGE behoren;
- afnemers die een woning of woongebouw van een sociale huisvestingsmaatschappij of een sociaal verhuurkantoor bewonen.

In het voorjaar van 2012 werd in overleg met onder meer de netbeheerders, de scanbedrijven en vertegenwoordigers van kansengroepen en gemeentes, een campagne opgezet om de prioritaire doelgroep van de energiescans beter te bereiken. Daarnaast wordt met dezelfde partners onderzocht hoe de inhoud en de uitvoering van de energiescans nog meer tegemoet kan komen aan de noden bij de doelgroepen. Begeleiding bij de wissel naar een voordeligere leverancier zal systematischer deel uitmaken van de aangeboden diensten.

Planning 2013

Het besluit dat voor de energiescans de minimale criteria vastlegt, zal voor eind 2012 worden aangepast zodat vanaf 2013 de energiescan maximaal zal aansluiten bij de noden van de doelgroep. Onder meer een screening van de factuur, een leveranciersvergelijking (zie de V-test in III.20) en hulp bij het veranderen van leverancier, zullen voortaan systematisch worden aangeboden. Verder zal er blijvend worden ingezet op sensibilisering, doorverwijzing van de doelgroep vanuit welzijn en middenveld en op de link tussen de energiescans en de sociale dakisolatieprojecten voor private huurders.

8.3. Energieconsulentenprojecten**Stand van zaken 2012**

Sinds begin 2011 lopen er in het kader van een gereguleerde subsidieregeling, energieconsulentenprojecten voor de doelgroepen bedrijven, bouwprofessionals, en huishoudens, met een looptijd van drie jaar.

Voor de doelgroep bedrijven zijn er bij BB Consult, Unizo en Voka projecten lopende die bedrijven begeleiden bij investeringen in verhoogde energie-efficiëntie. De projecten van Bouwunie en de Vlaamse architectenorganisatie NAV ondersteunen de bouwprofessionals bij de kwaliteitsvolle implementatie van de Vlaamse energieprestatieregelgeving. Bij de Bond Beter Leefmilieu, Samenlevingsopbouw provincie Antwerpen (sociaal kwetsbare doelgroep), Neos (ouderen) en de Gezinsbond betreffen het projecten die de Vlaamse gezinnen informeren, motiveren en begeleiden om mee uitvoering te geven aan het Energie-renovatieprogramma 2020.

Elk energieconsulentenproject wordt opgevolgd door een begeleidingscomité dat door het VEA is samengesteld. De in de subsidieovereenkomsten opgenomen afspraken rond monitoring en rapportage laten toe dat het bereiken van de vastgelegde doelstellingen periodiek met voldoende detail kan worden gemeten. De projecten zitten globaal goed op schema. Waar nodig, werden afspraken gemaakt om afwijkingen van de doelstellingen te motiveren en na goedkeuring door het VEA te compenseren door bijkomende activiteiten.

Planning 2013

Het VEA zal bij de semestriële opvolging van de projecten nauwgezet toezien op het bereiken van de globale projectdoelstellingen en waar nodig bijsturen. Tevens zal wenselijkheid en haalbaarheid van de verder zetting van gesubsidieerde energieconsulentenprojecten na 2013 worden onderzocht.

9. Uitwerken en concretiseren van een vernieuwde beleidsaanpak voor energie-efficiëntieverbeteringen in ondernemingen

Sinds 2004 legt de VLAREM-regelgeving eisen inzake energie-efficiëntie op aan inrichtingen met een totaal jaarlijks primair energieverbruik van minstens 0,1 PJ. Dit gebeurt via het besluit Energieplanning.

Het zijn echter vooral de vrijwillige instrumenten zoals het Benchmarking- en Auditconvenant, die beide verder gaan dan deze regelgeving, die de grote industriële bedrijven aanzetten tot een efficiënt energiegebruik.

Voor de grote groep van tienduizenden kleine bedrijven zijn deze vrijwillige instrumenten ongeschikt. De kleine bedrijven hebben in eerste instantie vooral nood aan informatie, advies en begeleiding. Zij kunnen sinds een aantal jaren een beroep doen op een aantal energieconsulenten (zie III.8.3).

9.1. Verbreden van de energieconvenanten met grote, industriële ondernemingen

Stand van zaken 2012

In het Benchmarkingconvenant verbonden meer dan 180 vestigingen zich ertoe om de wereldtop op gebied van energie-efficiëntie ten laatste in 2012 te bereiken en die positie te handhaven.

Uit het laatst beschikbare jaarverslag van de Commissie Benchmarking (2010) blijkt dat de geplande energie-efficiëntie verbeteringen in 2010 niet volledig werden gehaald. De convenantbedrijven scoren in vergelijking met het jaar 2009 op vlak van energie-efficiëntie globaal genomen echter terug beter dan de wereldtop.

Meer dan 220 vestigingen verbonden zich ertoe om het Auditconvenant uit te voeren.

Uit het jaarverslag 2010 blijkt dat de sterke daling van het reële primaire energieverbruik in 2009 als gevolg van de economische crisis, in 2010 slechts gedeeltelijk ongedaan werd gemaakt door de terug oplopende productievolumes. De productieniveaus in de verschillende bedrijven zijn globaal gezien nog niet hernomen tot op het peil van vóór de economische crisis. De verdere verbetering van de energieprestatie-index is weerom het resultaat van de realisatie van besparingen door de uitvoering van de maatregelen en een verhoogd energiebewustzijn binnen een groot deel van de deelnemende bedrijven. In 2010 werd globaal over alle auditconvenantbedrijven heen een energie-efficiëntieverbetering gerealiseerd van ongeveer 7% ten opzichte van het referentiejaar 2005.

Het jaarverslag 2011 van zowel de Commissie Benchmarking als de Auditcommissie zal beschikbaar zijn in het vierde kwartaal van 2012 (websites www.benchmarking.be en www.auditconvenant.be). Het Benchmarking- en de Auditconvenant lopen af eind 2012, respectievelijk 2013.

In 2012 werd een ontwerp voor een nieuwe energiebeleidsovereenkomst opgesteld. Dit ontwerp zal voor eind 2012 aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd.

Voor alle betrokken partijen is het duidelijk dat de verlenging van de bestaande convenanten een evenwichtsoefening zal worden tussen de gevraagde engagementen en de aangeboden tegenprestaties (additionaliteit versus haalbaarheid) binnen de momenteel veranderende Europese wettelijke context met betrekking tot broeikasgasreducties, energietaxatie en energie-efficiëntie.

Planning 2013

Na definitieve goedkeuring van de nieuwe energiebeleidsovereenkomst met de energie-intensieve industrie, zullen de bedrijven uit de doelgroep de mogelijkheid krijgen om al dan niet toe te treden en zal de effectieve implementatie ervan kunnen worden voorbereid.

In 2013 zal het zwaartepunt liggen bij de bedrijven waarvoor het Benchmarkingconvenant afloopt. Tegen het einde van 2013 zal de groep van het auditconvenant daarbij komen, aangezien het auditconvenant nog loopt tot en met 10 december 2013.

9.2. Kleine ondernemingen motiveren om energie te besparen

Stand van zaken 2012

In het voorjaar van 2011 werden voor de doelgroepen van kleine ondernemingen drie energieconsulentenprojecten opgestart (zie III.8.3). De verdere opvolging ervan gebeurt in de begeleidingscomités.

Er werd een bilateraal overleg opgestart om met een aantal financiële instellingen een energiebeleidsovereenkomst te sluiten. Zie III.3.4.

Planning 2013

Verdere opvolging van de lopende energieconsulentenprojecten wat betreft de resultaatgerichte doelstellingen zoals opgenomen in de subsidieovereenkomsten met de betreffende organisaties.

In 2013 wordt een sectorovereenkomst voor private instellingen met een individueel verbruik <0.1 PJ voorgesteld aan 1 sector. Indien deze aanpak positief wordt geëvalueerd, wordt bekeken hoe met bijkomende sectoren gelijkaardige sectorovereenkomsten kunnen worden uitgewerkt.

10. Opdrijven hernieuwbare energieproductie tegen 2020**10.1. Juridische omzetting van de nieuwe richtlijn hernieuwbare energie – actieplan hernieuwbare energie**

Het implementeren van de bepalingen van de Europese richtlijn inzake hernieuwbare energie voor wat betreft de gewestelijke energiebevoegdheden is een sleutelproject in uitvoering van het Regeerakkoord en ViA, doorbraak Groen en dynamisch stedengewest.

Stand van zaken 2012

Het eerste voortgangsrapport van het nationaal actieplan hernieuwbare energie werd in april 2012 aan de Europese Commissie bezorgd.

De onderhandelingen over de intra-Belgische lastenverdeling van de hernieuwbare energiedoelstelling 2020 zijn opgestart. Hieruit zal een Vlaamse doelstelling voortvloeien.

Planning 2013

Om de Vlaamse doelstelling hernieuwbare energie tegen 2020 te kunnen realiseren, zal een Vlaams actieplan hernieuwbare energie worden gefinaliseerd en aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd. Het actieplan zal naast o.a. haalbaarheid en betaalbaarheid, ook rekening houden met de resultaten van de back-castingstudie 2050, die verschillende scenario's onderzoekt om de energievraag volledig met hernieuwbare energie te kunnen dekken.

Vervolgens zal een geactualiseerde versie van het nationaal actieplan aan de Europese Commissie worden bezorgd.

10.2. Beleid uitbouwen voor de bevordering van groene warmte**Stand van zaken 2012**

Om de productie van groene warmte te stimuleren, werden de premies voor zonneboilers en warmtepompen opgetrokken voor gezinnen en KMO's. Voor particulieren werd de zonneboilerpremie in 2012 opgetrokken van 75 naar 550 euro/m². Onder voorbehoud van voldoende basisgegevens, is een evaluatie van de premie-regeling voor zonneboilers voorzien tegen eind 2012.

Het ondersteuningsmechanisme voor groenewarmteproductie voor installaties groter dan 1 MW en voor restwarmterecuperatieprojecten werd op 28 oktober 2011 door de Vlaamse Regering voor de tweede keer principieel goedgekeurd. Omdat het staatssteun betreft, moet het dossier door de Europese Commissie worden goedgekeurd. Na de goedkeuring zal zo snel mogelijk de eerste oproep voor projecten gelanceerd worden.

Planning 2013

Het ondersteuningsmechanisme voor de grote groenewarmteprojecten (groter dan 1 MW) en voor rest-warmterecuperatieprojecten zal in 2013 worden geoperationaliseerd, onder voorbehoud van goedkeuring door de Europese commissie.

10.3. Minimum aandeel hernieuwbare energie in gebouwen opleggen**Stand van zaken 2012**

Het besluit betreffende het minimum aandeel uit hernieuwbare energie in nieuwe gebouwen werd definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 28 september 2012. Er werd ook al een analyse gemaakt van de nodige aanpassingen in de software (zowel de EPB-software Vlaanderen als de Altransoftware). Tevens werd een communicatieplan opgesteld. Tegen einde 2012 zullen de aanpassingen in de EPB-software Vlaanderen operationeel zijn voor het minimum aandeel hernieuwbare energie in de publieke gebouwen.

Planning 2013

In 2013 zal het besluit worden geïmplementeerd in de Altransoftware, en zal de communicatie naar het grote publiek worden opgestart, zodat deze nieuwe regelgeving tegen 2014 ten volle in werking zal kunnen treden.

10.4. Stabiel en vooruitstrevend groenestroombeleid verder zetten**Stand van zaken 2012**

Uit de sterke toename van de groenestroom- en WKK-productie de afgelopen jaren, mag worden geconcludeerd dat het Vlaamse steunsysteem de belangrijke verdienste heeft gehad dat het een stabiel en voldoende aantrekkelijk investeringsklimaat heeft gecreëerd.

Na een grondige evaluatie op basis van studiewerk en intens overleg met de betrokken sectoren en stakeholders werd op zoek gegaan naar verbetermogelijkheden om een verdere optimalisering te realiseren, de maatschappelijke kost op korte en lange termijn te beheersen en om tevens te kunnen inspelen op gewijzigde omstandigheden en inzichten.

Op 6 juli 2012 keurde het Vlaams Parlement de hervorming van de steunmechanismen voor milieuvriendelijke energie goed. Deze wijziging heeft tot doel:

- meer groenestroomproductie te realiseren in Vlaanderen;
- de kostprijs per opgewerkte groene stroom fors in te perken;
- de investeerders in groene energie maximale zekerheid te bieden
- de kosten van het steunmechanisme correct te spreiden over alle verbruikers, zonder de competitiviteit van Vlaamse ondernemingen uit het oog te verliezen

Met deze hervorming trekt Vlaanderen haar quotumdoelstelling voor groene stroom t.o.v. certificatieplichtige elektriciteitsleveringen op van 13% naar 20,5% tegen 2020. Om de kostprijs van het steunsysteem beter te beheersen en op te volgen wordt de steun voor groene stroom afgestemd op het juiste niveau door het toe te kennen aantal certificaten hierop af te stemmen. Tevens wordt de ondersteuning afgestemd op de afschrijvingsperiode van een installatie. Het Vlaams Energieagentschap zal het ganse ondersteuningssysteem permanent evalueren en er komt een permanente afstemming op de reële nood.

Voor de investeerders in groene stroom wordt door het optrekken van de doelstellingen voor Vlaanderen, gekoppeld aan een juist steunniveau in functie van de technologie, een grotere zekerheid gecreëerd. Tot slot zorgt een verbeterde spreiding van de kosten van het steunmechanisme over alle gebruikers voor minder druk op gezinnen en kleine KMO's en wordt tevens rekening gehouden met de internationale concurrentiepositie van onze grote bedrijven waar de energiefactuur een belangrijk element in deze concurrentiepositie is. Dit evenwel in functie van hun bijdrage tot energie-efficiëntie.

In het najaar zal een wijziging van het Energiebesluit verder uitvoering geven aan deze hervorming. Zo zullen onder meer de te ondersteunen projectcategorieën worden vastgesteld en de procedures, de berekeningsmethodiek en de verschillende noodzakelijke parameters voor het bepalen van het steunniveau. Ook de taken van het Vlaams Energieagentschap zullen met dit besluit verder worden geconcretiseerd.

Planning 2013

Het vernieuwde steunmechanisme voor groene stroom in Vlaanderen wordt in 2013 van kracht. De in het besluit vastgelegde modaliteiten voor dit nieuwe kader zullen in 2013 operationeel worden gemaakt. Eind 2012 worden de onrendabele toppen en bijhorende bandingfactoren berekend, tegen midden 2013 worden ze een eerste keer geactualiseerd.

Tevens zal het Vlaams Energieagentschap jaarlijks rapporteren over de werking van het certificatiesysteem. Daaraan verbonden zal voor de vooropgestelde bruto binnenlandse groenestroomproductie een indicatieve verdeling naar prognoses per hernieuwbare energiebron gemaakt worden.

10.5. Toepassing van hernieuwbare energie in transport begeleiden

Stand van zaken 2012

Het departement volgt de initiatieven op het vlak van de toepassing van hernieuwbare energie in transport op via de planningscommissie van het Mobiliteitsplan Vlaanderen.

Planning 2013

Het departement en het Vlaams Energieagentschap blijven het proces rond het Mobiliteitsplan Vlaanderen verder opvolgen.

10.6. Voldoende beschikbaarheid van duurzame biomassa verzekeren

Stand van zaken 2012

Zie ook III.10.1.

Om een duurzaam gebruik van biomassa te garanderen, zijn duurzaamheidscriteria belangrijk. De Europese richtlijn legt duurzaamheidscriteria voor vloeibare biomassa op. Deze criteria zijn omgezet in een regelgevend kader voor het Vlaamse Gewest.

Europa legt geen bindende duurzaamheidscriteria op voor gasvormige en vaste biomassa. Het Vlaamse Gewest is hier echter wel voorstander van. In januari 2012 heeft de Europese Commissie een informeel overleg met de lidstaten georganiseerd om de standpunten voor en tegen geharmoniseerde duurzaamheidscriteria op Europees niveau nog eens duidelijk te stellen.

De verdere uitwerking van de duurzaamheidscriteria voor gasvormige en vaste biomassa zal in eerste instantie dienen afgeleid te worden op de inhoud van de in 2012 verwachte communicatie hierover van de Europese Commissie. Het VEA blijft het overleg over duurzaamheidscriteria van nabij opvolgen.

Planning 2013

Er is nog geen nieuwe tijdsplanning gegeven over de verwachte communicatie van de Europese Commissie. Aangezien er geen indicatie is dat de Europese Commissie van deze communicatie zou afzien, wacht het Vlaams Gewest deze communicatie af alvorens een regelgevend kader uit te werken.

11. Ondersteunen van de aansluiting van groenestroom- en warmtekrachtinstallaties op het net

Stand van zaken 2012

In september 2012 werd de studie ‘onthaalcapaciteit’ opgeleverd, een samenwerking tussen de VREG, VITO, Elia en de distributienetbeheerders. De uitvoering van de studie wordt ook mee opgevolgd door de departementen van de beleidsdomeinen LNE, LV, RWO en EWI en door het VEA. In deze studie wordt onderzocht hoe de uitbouw van het net en de inplanting van decentrale elektriciteitsproductie beter op elkaar kunnen worden afgestemd. Door na te gaan waar er enerzijds nog capaciteit is op het net, en wat anderzijds de interessante plekken zijn voor de diverse vormen van hernieuwbare energieopwekking en WKK, kunnen de investeringen in de netten en de inplanting van de investeringsprojecten meer doordacht gebeuren. Zo voorkomen we dat projecten gepland worden zonder dat er rekening wordt gehouden met de capaciteit van het net en dat de nettarieven stijgen door ondoordachte investeringen in netcapaciteit.

Planning 2013

Begin 2013 werk ik coherente aansluitings- en exploitatievoorwaarden uit voor kwalitatieve WKK-installaties en installaties op basis van hernieuwbare energiebronnen. De aansluitings- en exploitatievoorwaarden bevatten de nodige prikkels om de kosten voor de uitbouw en de exploitatie van het net te beperken.

Aan de andere zijde worden de netbeheerders ertoe verplicht om de nodige investeringen voor de aansluiting van die installaties die het mogelijk maken om de doelstellingen op de maatschappelijk goedkoopste wijze in te vullen, in te plannen en effectief te realiseren.

12. Bevorderen van de markt in groenestroom- en warmtekracht-certificaten

Stand van zaken 2012

Hoewel goede instrumenten aanwezig zijn (registratie van transacties in de certificatedatabank van de VREG, bilaterale verkoopsmogelijkheden, anonieme verkoopsmogelijkheden via Belpex, begin 2011 sterk verbeterde transparantie over de marktwerking door de maandelijkse publicatie van uitgebreidere handelsgegevens door de VREG) staat de markt in groenestroom- en warmtekrachtcertificaten sterk onder druk als gevolg van het grote overschot aan certificaten (zie omgevingsanalyse, hoofdstukken II.2.1. en II.2.2.).

In het kader van de hervorming van het certificatenstelsel zijn ook diverse marktverbeterende maatregelen voorzien zie III.10.4

Planning 2013

De ontkoppeling vanaf 1 januari 2013 van de huidige Vlaamse groenestroom- en warmtekrachtcertificaten in een steuncertificaat en een garantie van oorsprong zal de marktwerking sterk ten goede moeten komen. De splitsing zal de huidige administratieve last verminderen (geen nood meer aan het “strippen” van de garantie van oorsprong op de groenestroomcertificaten voorafgaand aan de inlevering van de certificaten in het kader van de quotumverplichting) en meer transparantie creëren.

Parallel hiermee zullen door middel van een nieuwe openbare dienstverplichting de elektriciteitsdistributienetbeheerders verplicht worden een overschot van het aantal groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten tegen een billijke vergoeding te “banken” i.p.v. terug op de markt te brengen. Deze openbare dienstverplichting beoogt het garanderen van een stabiel investeringsklimaat voor de bouw van installaties voor de productie van groene stroom en warmtekrachtkoppeling, door een deel van het certificatenoverschot dat door deze netbeheerders in het kader van hun decretale opkoopverplichting werden aangekocht tijdelijk van de markt te halen. Zo draagt deze openbare dienstverplichting bij tot investeringszekerheid.

13. Opleiding en informatie voor hernieuwbare energieproductie

Stand van zaken 2012 en planning 2013

Hierbij wordt verwezen, enerzijds naar de acties die worden ondernomen voor de certificering van installateurs van hernieuwbare energietechnieken en de opleidingen die daarvoor zullen worden uitgewerkt en anderzijds naar het actieplan bijna-energieneutrale gebouwen en het *Build Up Skills* initiatief van de Europese Commissie (zie hoofdstukken III.3.4 en III.7).

14. Garanderen van een stabiel investeringsklimaat voor WKK

Stand van zaken 2012 en planning 2013

De ondersteuning van WKK is mee opgenomen in de hervorming van de certificatenstelsels. Zie hoofdstuk III.10.4.

15. Marktintroductie van micro-WKK voorbereiden en ondersteunen

Stand van zaken 2012

In navolging van de opportuniteitstoets inzake een Vlaams marktintroductieplan voor micro-WKK, werd in 2012 extra ingezet op kennisverspreiding omtrent micro-WKK. Daarnaast werd opdracht gegeven tot de ontwikkeling van een snelle-screening-tool voor micro-WKK en werd voorzien in de monitoring van een aantal huishoudelijke micro-WKK's.

Planning 2013

De publicatie van nadere regels en technische vereisten van bovengenoemde premiereregeling kunnen pas in 2013 gebeuren nadat eerst de premiereregeling definitief werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Ook met andere maatregelen streef ik verder naar een geleidelijke stimulering van de markt voor micro-WKK, in het bijzonder bij de doelgroepen zoals de sociale huisvestingsector en de lokale besturen. De VREG werkt een draaiboek uit voor de aansluiting van collectieve micro-WKK's.

Een gedegen opvolging en evaluatie van bestaande en nieuwe projecten moet toestaan met het beleid in te blijven spelen op de noden en opportuniteiten van deze markt.

16. Monitoring groene jobs

Stand van zaken 2012

In mei 2012 bezorgde RDC de eenvoudige rekentool die het in opdracht van het VEA ontwikkelde voor de ruwe inschatting van de tewerkstellingseffecten van een aantal prioritaire energiebeleidsmaatregelen. RDC voerde eveneens een nulmeting uit voor 2009 en 2010. Het Vlaams Energieagentschap testte de tool uit op basis van de gegevens voor 2011. De resultaten worden voorgesteld in II.4.

Planning 2013

Bij het beschikbaar komen van de gegevens over de uitgekeerde premies en de investeringen in milieuvriendelijke energieproductie in 2012, zal het VEA met behulp van de tool een ruwe inschatting maken van de tewerkstelling in 2012. De resultaten zullen worden opgenomen in de volgende beleidsbrief Energie.

17. Het bestaande distributienet uitbouwen tot een 'slim net'

De ombouw van het bestaande distributienet naar een slim net is een sleutelproject in uitvoering van het Regeerakkoord en ViA, doorbraak 'Groen en dynamisch stedengewest'.

Stand van zaken 2012

De kosten-batenanalyse inzake de invoering van slimme meters in Vlaanderen, voorgesteld aan het Vlaams Parlement in de eerste helft van 2012, leverde een licht positief maatschappelijk resultaat op indien alle afnemers in het Vlaamse Gewest een slimme meter krijgen binnen 5 jaar. Een sensitiviteitsanalyse toonde evenwel ook aan dat dit resultaat kan evolueren tot + 700 miljoen euro tot - 300 miljoen euro afhankelijk van de aannames.

Omwille van de grote onzekerheid van het resultaat koos de Vlaamse Regering op 15 juni 2012 ervoor om op dit moment niet over te gaan tot de uitrol van slimme meters. Dit in afwachting van de resultaten van het grootschalig proefproject van 50.000 geïnstalleerde slimme meters over heel Vlaanderen dat eind 2012 zal opgestart worden en verder onderzoek, onder andere naar de verdeling van de kosten en baten van de meter.

Naast de voorbereiding van de invoering van slimme meters zijn er ook een aantal andere pistes onderzocht om de netten slimmer te gebruiken. Deze acties hebben tot doel de capaciteit van de netten beter te benutten. De concrete uitwerking van de voorstellen is lopende in het Beleidsplatform (Werkgroep Slimme netten).

Op 25 mei 2012 besliste de Vlaamse Regering tot goedkeuring van het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit zoals herzien door de VREG op 15 mei 2012. De specifieke voorschriften voor congestiebeheer, die in het verleden enkel van toepassing waren op netten met een spanning van 30 kV of hoger, worden nu ook van toepassing op netten met een spanning < 30 kV. Binnen dit reglementaire kader kan het congestiebeheer verder worden uitgewerkt door inschakeling en/of (geheel of gedeeltelijke) onderbreking van productie- en/of afname-installaties. De vermogensgrens voor het opleggen van de verplichting tot plaatsing van een telecontrolekast werd hierbij verlaagd. Door deze technische ingrepen kunnen meer installaties worden aangesloten op de netten. Voor de aankondiging van een tijdelijke onderbreking bij congestie werd een inspanningsverbintenis opgelegd aan de distributienetbeheerder.

Planning 2013

De netbeheerders zullen in het kader van een grootschalig proefproject vanaf eind 2012 50.000 slimme meters installeren in heel Vlaanderen. Zoals gezegd, is het belangrijk dat tijdens deze proefprojecten de nodige gegevens worden verzameld die het kosten-batenmodel nog verder kunnen verrijken, zodat we een exact zicht krijgen op de voordelen en nadelen die de installatie van slimme meters kan hebben voor verschillende groepen verbruikers. Ik denk vooral aan gegevens met betrekking tot de verschillende maatschappelijke aspecten van het gebruik van slimme meters: weerslag op het vlak van energie-efficiëntie, vraagsturing met tarieven in functie van het moment van verbruik (TOU = "time of use"), fraudedetectie, impact op marktprocessen, enz. Deze resultaten zullen pas ten vroegste in de loop van 2013 beschikbaar zijn. Daarom wil ik na het aflopen van het proefproject een nieuwe kosten-batenanalyse laten uitvoeren op basis van het geactualiseerde model. Pas daarna zal ik een beslissing nemen over de manier waarop de slimme meter verder wordt uitgerold. Deze kosten-batenanalyse zal gecombineerd worden met een analyse van de kostenverdeling van een eventuele algemene of partiële uitrol van de slimme meter en een becijfering van de relatie tussen de beleidsscenario's slimme meters en slimme netten.

Naast dit proefproject zijn er nog onderzoeken lopende. Infrax werkt mee aan een internationaal onderzoeksprogramma MetaPV dat focust op de actieve ondersteuning van het net door fotovoltaïsche productie-installaties. Daarnaast werken Eandis en Infrax ook mee aan het Linear-project, waarin gekeken wordt op welke wijze de flexibiliteit van verbruikers kan worden aangeboden.

Tenslotte worden de andere activiteiten i.v.m. de transitie naar een slim net verder gezet. Daarbij valt af te wegen in welke mate decentrale producenten en/of verbruikers actief kunnen ingeschakeld worden in de ondersteuning van het net. Dit kan eventueel op basis van een verplichting, maar ook kunnen procedures worden ontwikkeld die vraag en aanbod mekaar laten afstemmen op basis van een prijssignaal. Zo zou bij het optreden van congestie de capaciteit aan de meest biedende ter beschikking kunnen worden gesteld, rekening houdende met de voorrang voor hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve WKK. Dergelijke marktmechanismen hangen moet uiteraard nauw met de tariefstructuur (zie punt 23). Voor elke ondersteunende dienst zal moeten nagegaan worden welke maatregel het meest opportuun is.

18. Uitwerken van een regeling voor gesloten distributiesystemen en directe lijnen en leidingen

Stand van zaken 2012

Via een decreet van 8 juli 2011 werd een decretale regeling ingevoerd voor de aanleg en het beheer van gesloten distributienetten, evenals directe lijnen en directe leidingen in het Vlaams Gewest.

Planning 2013

Nu de regeling in werking is, volgt de dossierbehandeling van aanvragen voor regularisatie, toestemming, of erkenning van gesloten distributienetten en directe lijnen of directe leidingen. Er werden reeds 5 aanvragen voor de aanleg van een directe lijn en 14 dossiers voor regularisatie van privé distributienetten door de erkenning ervan als gesloten distributienet, ingediend. Voor de behandeling van deze laatste dossiers is overleg met de federale overheid opgestart, voor de behandeling van ‘gemengde’ dossiers.

19. Invoeren van een nieuw marktmodel voor de elektriciteits- en gasmarkt

De verbetering van de werking van de elektriciteits- en gasmarkt is een sleutelproject in uitvoering van het Regeerakkoord en ViA, doorbraak ‘Groen en dynamisch stedengewest’.

Stand van zaken 2012

Het nieuwe marktmodel van de energiemarkt krijgt volop vorm in het kader van de implementatie van ATRIAS, dat in de toekomst zal fungeren als ‘*Central Clearing House*’, zeg maar centrale verrekenkamer voor alle data die tussen de marktpartijen op een vrije elektriciteits- en gasmarkt moet circuleren, zoals verbruiks- en adresgegevens of technische gegevens over de aansluiting of de meters. De oprichting hiervan moet de efficiëntie van de marktprocessen (leverancierswissels, verhuizingen, facturatie, ...) en de marktwerking sterk verbeteren.

Planning 2013

Het is de bedoeling dat ATRIAS vanaf 2016 operationeel wordt als centrale verrekenkamer en op dat moment ook klaar is voor de data-uitwisseling die nodig is in een markt met slimme meters. In 2012 werd het overleg opgestart om de bestaande marktprocessen om te vormen tot marktprocessen die ‘*smart meter ready*’ zijn en rekening houden met de opkomst van decentrale productie. De regulator heeft een centrale rol in dit marktoverleg om toe te zien op de correcte uitvoering van de energieregelgeving om ervoor te waken dat bij de uitwerking van de nieuwe marktprocessen gezocht wordt naar de oplossingen met de grootst mogelijke maatschappelijke meerwaarde, met bijzondere aandacht voor de belangen van de energieafnemers.

20. Versterken en verbeteren van de marktwerking door een efficiënte en effectieve informatieverlening en communicatie naar de afnemers

Net als bij het vorige punt heeft deze doelstelling betrekking op *de verbetering van de werking van de elektriciteits- en gasmarkt*, een sleutelproject in uitvoering van het Regeerakkoord en ViA, doorbraak ‘Groen en dynamisch stedengewest’.

Stand van zaken 2012

Een goede marktwerking vereist een goede kennis bij de Vlaamse consumenten, bedrijven, belangenorganisaties, enz. over de werking en opportuniteiten in de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt. De informatieverlening hierover is een taak van de VREG en de VREG-website is het belangrijkste instrument daartoe. In de eerste helft van 2012 heeft de website al meer dan 1,3 miljoen unieke bezoekers gekregen.

Een belangrijk instrument om een concurrentiële energiemarkt te realiseren is de V-test van de VREG, een webmodule waarmee kleinzakelijke afnemers en particulieren de prijzen en voorwaarden van de leveranciers van elektriciteit en aardgas kunnen vergelijken. Sinds eind 2011 wordt daarbij ook een vergelijking aangeboden van de dienstverlening door de leveranciers (SERVICECHECK), met gegevens die per kwartaal aangepast worden. In de eerste helft van 2012 werden er 1,5 miljoen V-test-vergelijkingen gemaakt (ten opzichte van 600.000 in de eerste helft van 2011). Naar alle waarschijnlijkheid zal dit leiden tot nog betere switchcijfers voor het jaar 2012 dan voor 2011 (zie II,5).

Planning 2013

Einde 2012 zal ik een ontwerp van decreet tot regeling van de aansprakelijkheid van de beheerders van de elektriciteits- en aardgasdistributienetten in het Vlaams Gewest bij langdurige stroomonderbreking of langdurige onderbreking van de gastoevoer, een stroomstoring of storing in gasvoorziening, een onrechtmatige afsluiting of een te late aansluiting aan de Vlaamse Regering ter goedkeuring voorleggen. De stemming in het Vlaams Parlement is dan voorzien voor het voorjaar 2013. De aansprakelijkheid van distributienetbeheerders voor schade is een onderwerp dat nooit aan een gebrek aan aandacht heeft geleden. De vraag naar een transparante en verruimde aansprakelijkheid van de distributiedistributienetbeheerder is niet nieuw. In het verleden leidde dit al tot een herziening (uniformisering en lichte verruiming) van het aansprakelijkheidsregime. Als gevolg van een aantal gerechtelijke uitspraken is het duidelijk geworden dat er evenwel nood is aan een decretale regeling hiervan.

In het najaar van 2012 wordt een specifieke informatiecampagne ondernomen naar mensen in armoede (voornamelijk via het inschakelen van intermediaire en middenveldorganisaties) en maakt zijn dienstverlening bekend bij gemeentebesturen, CAW's, welzijnsschakels, OCMW's, verenigingen waar armen het woord nemen, ...

Er komt een campagne rond verhuisinformatie naar immobiliënkantoren en -makelaars, woonwinkels, sociale verhuurkantoren en notarissen.

Vanaf eind 2012 wordt op de VREG-website ook een webmodule aangeboden (GROENCHECK) waarmee bedrijven en particulieren zelf kunnen nagaan of zijn of haar leverancier effectief groene stroom levert, zoals contractueel werd beloofd.

21. Opvolgen van de openbardienstverplichtingen

21.1. Verplichte uitbreiding van het aardgasnet

Stand van zaken 2012

De aardgasnetbeheerders hebben een decretale verplichting om de aansluitbaarheidsgraad van hun netten in woongebied gevoelig op te drijven in de komende jaren. Wel wordt hierbij rekening gehouden met de ontwikkeling van de werkelijke aansluitingsgraad.

Sinds 2012 moet bij de berekening van de aansluitbaarheidsgraad rekening gehouden worden met de aanwezigheid van biogas- en warmtenetten. Ook passiefwoningen en woningen die in hun volledige verwarmingsbehoefte voorzien door middel van hernieuwbare energiebronnen moeten door de netbeheerder niet meer aansluitbaar zijn op het aardgasnet.

Het is de taak van de VREG om deze evolutie op te volgen en hierover te rapporteren (zie hoofdstuk II.6). Uit de analyse die de VREG in 2012 heeft gemaakt is voorlopig geen nood vastgesteld om verplichtingen op te leggen voor andere dan woongebieden. Evenmin kan uit de evolutie van de aansluitingsgraad worden besloten dat de doelstellingen qua aansluitbaarheid naar beneden toe moeten worden bijgesteld.

Planning 2013

De analyse zal in 2013 worden herhaald.

21.2. Gratis kilowattuur

Het Regeerakkoord stelt: *“De Vlaamse Regering optimaliseert het systeem van de gratis kWh in functie van een effectieve en efficiënte ondersteuning van sociaal zwakkeren en met het oog op het zorgen voor een betere sociale bescherming”*.

Stand van zaken 2012

Op 11 juni 2012 werd het rapport over de in 2011 door het VEA en de VREG uitgevoerde evaluatie van de gratis kilowattuur gepubliceerd.

Planning 2013

Op basis van het evaluatierapport zal ik na overleg met de netbeheerders en belanghebbenden, een voorstel doen aan de Vlaamse Regering om het systeem van de gratis kilowattuur te optimaliseren met het oog op een betere bescherming van de sociaal zwakkeren. Overleg met de netbeheerders hierover is opgestart in juli 2012 en focust onder meer op het invoeren van een rechtzettingstermijn na fouten in de toekenning en het efficiënter benutten van domiciliegegevens.

21.3. Sociale openbardienstverplichtingen

Het verbeteren van de effectiviteit en efficiëntie van de bestaande sociale openbardienstverplichtingen is een sleutelproject in uitvoering van het Regeerakkoord en ViA, doorbraak ‘Groen en dynamisch stedengewest’. De onderliggende projecten interageren ook met de doorbraak ‘Warme samenleving’.

Stand van zaken 2012

Op 9 december 2011 keurde de Vlaamse Regering een trajectvoorstel goed voor de uitwerking van de aanbevelingen die voortvloeiden uit de evaluatie van de sociale openbardienstverplichtingen die het VEA en de VREG in 2011 uitvoerden.

Gesterkt door de vaststelling dat Vlaanderen een verregaande sociale bescherming van de energiegebruiker uitbouwde, werden de aanbevelingen in het voorjaar van 2012 vertaald in maatregelen die de bescherming nog verruimen en inzetten op het vermijden van de opbouw van energieschulden. Op 1 juni 2012 gaf de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan een ontwerp voor regelgeving dat de maatregelen verankert in het Energiebesluit. Op 20 juli 2012 volgde, na verwerking van adviezen van de VREG, de SERV en de Minaraad, de tweede goedkeuring in afwachting van de definitieve goedkeuring in het najaar van 2012. De maatregelen focussen op de volgende doelstellingen:

- het verbeteren van de dienstverlening van leveranciers;
- het faciliteren van de terugkeer van klanten die de netbeheerder belevert naar de voordeliger commerciële markt;
- het maximaal vermijden van de afsluiting van de toevoer van elektriciteit en aardgas;
- het optimaliseren van de sociale statistieken.

Eén van de speerpunten is het wettelijk vastleggen dat een leverancier een huishoudelijke afnemer slechts mag weigeren op basis van een beperkt aantal weigeringsgronden. Verder zullen klanten wiens leveringscontract door de leverancier wordt opgezegd, zowel door hun leverancier als door de netbeheerder proactief worden gesensibiliseerd om zo snel mogelijk een nieuwe leverancier te vinden op de commerciële markt, gezien ze daar een stuk voordeliger af zijn. De klanten die door de netbeheerder worden beleverd en schuldenvrij zijn, zullen op basis van een leveranciersvergelijking op maat worden gestimuleerd om terug te keren naar de commerciële markt. De informatiestromen tussen de netbeheerders en de OCMW's worden geoptimaliseerd om afsluitingen zoveel als mogelijk te vermijden. Voorts wordt bepaald dat klanten die onterecht worden afgesloten, binnen de 24 uur na de vaststelling terug aangesloten moeten worden. Het overleg met de leveranciers en de netbeheerders rond het in praktijk brengen van de maatregelen zat midden 2012 al in een vergevorderd stadium.

Planning 2013

Het vernieuwde beleidskader, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 7 september 2012, zal door het VEA in samenspraak met de uitvoerende actoren zo snel mogelijk worden geïmplementeerd. Zoals voorzien, wordt voor een beperkt aantal aanbevelingen uit de evaluatie die wat meer onderzoek en afstemming vereisen, vanaf het najaar van 2012 trajecten opgezet om bijkomende maatregelen uit te werken.

21.4. Doelstellingen netbeheerders op vlak van rationeel energiegebruik (REG)

Hierbij wordt verwezen naar de REG-openbardienstverplichtingen van de netbeheerders en de wijzigingen die ingingen op 1 januari 2012 (zie hoofdstuk III.4.).

22. Uniek loket voor PV-eigenaars bij de netbeheerder

Op dit moment moeten eigenaars van zonnepanelen enerzijds een aanvraagdossier voor de toekenning van certificaten indienen bij de VREG, anderzijds moeten zij ook een melding en/of aansluitingsaanvraag voor hun installatie indienen bij de netbeheerder, teneinde deze toe te laten een goed zicht te houden op de installaties aangesloten op zijn net. Beide stappen kunnen best omwille van efficiëntieredenen en om administratieve lasten te verminderen, geïntegreerd worden tot één proces, een uniek loket bij de netbeheerder. Deze zal dan de aanvragen en wijzigingen van installaties behandelen, productie- en injectiemeterstanden opnemen en/of valideren, controles ter plaatse uitvoeren, de uitbetaling doen van de aangekochte certificaten tegen minimumsteun, enz.

Alle klantencontacten met de eigenaars van zonnepanelen zullen via de netbeheerder verlopen. De VREG kan zich dan focussen op het toezicht op de uitvoering van deze taken door de netbeheerder en de behandeling van klachten van producenten tegen het verloop van de procedure bij de netbeheerder. Ook de certificatedatabank blijft bij de VREG en is het ook nog steeds de VREG die de certificaten en garanties van oorsprong toekent, weliswaar op basis van gegevens die via de netbeheerder tot bij hem komen.

De nodige voorbereidingen ter creatie van het uniek loket voor PV-eigenaars bij de netbeheerders zijn lopende. Bedoeling is dat dit uniek loket start in 2013.

23. Voorbereiden overdracht bevoegdheid distributienettarieven

In het kader van het institutioneel akkoord over de zesde staatshervorming zal de bevoegdheid met betrekking tot de distributienettarieven overgedragen worden van de federale overheid naar de gewesten. Voor het Vlaams Gewest betekent dit logischerwijze dat de VREG deze bevoegdheid zal krijgen.

IV. Linken met andere beleidsvelden en -niveaus

Uit de beschrijving van de stand van zaken en planning van de energieprojecten in deze beleidsbrief blijkt dat overleg met belanghebbenden, waaronder andere beleidsvelden binnen de Vlaamse overheid en andere beleidsniveaus, systematisch is ingebouwd bij de voorbereiding en uitvoering van het energiebeleid. In onderstaande paragrafen komen enkele punten van samenwerking met andere beleidsvelden en -niveaus aan bod die nog niet eerder in de beleidsbrief specifiek werden toegelicht.

1. Wisselwerkingen met andere beleidsvelden binnen de Vlaamse overheid

1.1. Wonen

Vanaf 2015 zal in het kader van de Vlaamse Wooncode rekening gehouden worden met de aanwezigheid van dakisolatie bij de beoordeling van woningen en gebouwen. Om het energieprestatiecertificaat residentieel gebouwen te kunnen gebruiken om de aanwezigheid van dakisolatie vast te stellen, werd het EPC aangepast. Vanaf het najaar van 2012 zal op het EPC de R-waarde van de dakisolatie worden vermeld. Op die manier kan eenvoudig worden vastgesteld of de woning al dan niet voldoet aan de eis inzake dakisolatie. Tevens werd een analyse gestart om de energieprestatiedatabank te ontsluiten voor de inspecteurs van Wonen Vlaanderen en de gemeenten, zodat zij de energieprestatiecertificaten kunnen consulteren voor de controle van de verplichting.

Voor de sociale woningen wordt werk gemaakt van een inhaaloperatie op het vlak van energie-efficiëntie. Binnen het Energiefonds, beheerd door het VEA, is 6,8 miljoen euro gereserveerd voor subsidies aan de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) voor het versneld vervangen van enkel door hoogrendementsglas in de sociale huisvestingssector. De sociale huisvestingsmaatschappijen kunnen hiervoor via de VMSW een premie van 100 euro per m² hoogrendementsglas krijgen. Eind augustus 2012 waren er 207 dossiers in de fase van uitbetaling via het VEA, goed voor 62.400 m² ramen in 3100 woningen voor een totaal subsidiebedrag van 6,24 miljoen euro. Daarnaast wordt nog eens 200.000 euro binnen het Energiefonds ter beschikking gesteld voor de uitvoering van een optimalisatiestudie voor collectieve stookplaatsen voor sociale woningen.

Voor de subsidies aan SVK's, zie III.6.2.

1.2. Sociale economie

De energiescans die de netbeheerders gratis aanbieden (zie hoofdstuk III.8.2), worden momenteel in het merendeel van de gemeenten uitgevoerd door energiesnoeibedrijven uit de sociale economie. In 2009 zijn energiesnoeiers ook gestart met eenvoudige dakisolatiewerken. Ze zijn vandaag met één of meer activiteiten in ongeveer 85% van de Vlaamse gemeenten actief en blijven hun energiebesparende activiteiten verder verbreden (onderzoek uitvoering van vloer- en muurisolatie, verruiming energiescan richting woonkwaliteit) en professionaliseren. Er zijn regelmatig contacten tussen Komosie (koepel van de energiesnoeibedrijven) en de overheid (beleidsvelden Wonen, Energie en Sociale Economie).

In de sociale dakisolatieprojecten voor private huurwoningen (zie hoofdstuk III.6.2.2), bewijzen aannemers uit de sociale economie dat ze kwalitatief en kostenefficiënt werk leveren met aandacht voor de specifieke noden van maatschappelijk kwetsbare bewoners. De sociale economie kan ook een rol spelen in de productie van hernieuwbare energie met bijvoorbeeld biomassa.

1.3. Overheidsinvesteringen

De oprichting van het Vlaams Energiebedrijf is een sleutelproject in uitvoering van het Regeerakkoord en (ViA), doorbraak 'Groen en dynamisch stedengewest'.

De Vlaamse Regering heeft de bestuurders benoemd van het Vlaams Energiebedrijf. Met een startbudget van 200 miljoen euro heeft het bedrijf een dubbele opdracht meegekregen. In eerste instantie dient het zich te concentreren op energiebesparende investeringen in Vlaamse overheidsgebouwen, schoolgebouwen of sociale woningen. Daarnaast kan het ook werk maken van energie-innovatie o.a. door bundeling van de bestaande overheidsinvesteringen in groene energie.

1.4. Overheidspatrimonium

De nieuwe Energie-efficiëntierichtlijn voorziet vanaf 2014 een jaarlijkse renovatiedoelstelling van 3% van de totale vloeroppervlakte van de gebouwen in eigendom of in gebruik van de Vlaamse overheid tot kostenoptimaal niveau. In 2014 en 2015 wordt de 3% berekend op de gebouwen met een totale bruikbare vloeroppervlakte van minstens 500 m². Vanaf 2016 wordt de drempel van 500 m² verlaagd naar 250 m².

Tegen 1 januari 2014 moeten de lidstaten een inventaris opstellen van de gebouwen die onder de verplichting vallen.

1.5. Leefmilieu

Op 20 juli 2012 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de conceptnota met de stand van zaken van de voorbereiding van het Vlaams Klimaatplan 2013-2020.

Na consultatie van de diverse beleidsvelden en externe stakeholders en op basis van de onderbouwende studie door Vito, kan worden vastgesteld dat de lopende en geplande beleidsmaatregelen tegen 2020 zullen resulteren in een toename van de niet-ETS broeikasgasuitstoot met 0,3% ten opzichte van 2005 in plaats van een daling met 15% (de Belgische doelstelling). De Vlaamse Regering gelastte elke betrokken minister om tegen 15 oktober 2012 zijn of haar administraties opdracht te geven om bijkomende beleidsvoorstellen te formuleren met reductiepotentieel, kosten en implementatietraject. Het VEA zal tijdig een aantal voorstellen uitwerken en ook het overlegproces met de andere beleidsvelden, het maatschappelijk middenveld en de sectoren verder zetten.

De verplichtte verwarmingsaudit voor centrale verwarmingsinstallaties op stookolie en aardgas ouder dan 15 jaar en het regelmatig onderhoud van centrale verwarmingsinstallaties wordt maar in beperkte mate nageleefd. De verplichtingen inzake verwarmingsaudit zullen worden uitgebreid in het kader van de omzetting van de gereviseerde EPB-richtlijn.

1.6. Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed

De interdepartementale windwerkgroep (IWWG) werd in het kader van een aantal acties ter faciliteren van windturbineprojecten uitgebreid met de respectieve adviesinstanties die betrokken zijn bij de vergunningsprocedures en met het departement en het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) en het agentschap bevoegd voor onroerend erfgoed. De IWWG heeft de opdracht uitgevoerd om in haar hernieuwde samenstelling en binnen het verruimde beoordelingskader, de projecten die in het verleden al positief advies kregen maar niet gerealiseerd werden, te herevalueren. De IWWG heeft ook de opdracht uitgevoerd om de geplande windprojecten binnen de havens te inventariseren en om uit een overleg met de respectieve havens de knelpunten te distilleren waar de Vlaamse overheid faciliterend kan optreden.

De Vlaamse Regering besliste ook om op iets langere termijn over te stappen naar een omgevingsvergunning ter vervanging van de stedenbouwkundige vergunning en milieuvergunning, wat ook kan zorgen voor een betere inplanting en snellere vergunningsprocedure voor onder meer windturbineprojecten.

Er wordt onderzoek verricht hoe de uitbouw van het net en de inplanting van decentrale elektriciteitsproductie beter op elkaar kunnen worden afgestemd. Zie studie 'onthaalcapaciteit' in III.11.

Het departement LNE, de VREG en het VEA zijn ook betrokken bij de opmaak van het beleidsplan Ruimte Vlaanderen dat onder meer een visie ontwikkelt over de ruimtenoden voor energieproductie en energietransport en een belangrijk instrument zal zijn voor verdere verbetering van de energie-efficiëntie. Op korte termijn wordt binnen dit kader ook gewerkt aan een aantal concrete kortetermijnacties. Zo zal VEA, zowel als de Interdepartementale Windwerkgroep, betrokken zijn in de uitwerking van deze kortetermijnacties – Energielandschappen.

1.7. Economie

Op 4 mei 2012 besliste de Vlaamse Regering de steunpercentages te verhogen van de bestaande ecologiesteun voor ondernemingen die in het Vlaams Gewest gevestigd zijn. Hierbij komen enkel technologieën in aanmerking die voorkomen op een limitatieve technologieënlijst.

Aanvullend op bovengaande steunregeling besliste de Vlaamse Regering om ook een strategische ecologiesteun in te voeren. De strategische ecologiesteun wordt ingezet voor projecten die een integrale milieu- of energieoplossing op bedrijfsniveau bieden. Het betreft technologieën die, gezien hun uitzonderlijke en unieke karakter, moeilijk gestandaardiseerd kunnen worden en doorgaans niet in aanmerking komen om opgenomen te worden op de limitatieve technologieënlijst. Deze benadering biedt de onderneming een grotere keuzevrijheid bij het kiezen van haar investeringen, dan wanneer zij via die technologieënlijst gaat.

Als uitbreiding op de generieke Waarborgregeling werd begin 2012 de Groene Waarborg ontwikkeld. Ondernemers kunnen deze gebruiken voor de financiering van energiebesparende investeringen waarvan de terugverdientijd maximaal tien jaar bedraagt. Deze investeringen behoren meestal niet tot de kernactiviteiten van een bedrijf. Zij vragen om een bijkomend financieel engagement. De Groene Waarborg lening weegt niet op andere kredietlijnen van een bedrijf en heeft een lagere premie dan de generieke Waarborgregeling. Afhankelijk van de financiële instelling ligt het maximale dekkingspercentage van de Groene Waarborg op 75% van de investering.

1.8. Innovatie

Vanuit het innovatiebeleid zal de ontwikkeling van en het onderzoek naar innovatieve technieken of technologieën, sterker worden ondersteund en gestimuleerd. In de conceptnota van 6 mei 2011 betreffende de verdere invulling van de ViA Doorbraak 'Innovatiecentrum Vlaanderen' wordt duidelijk gesteld dat overheidsmiddelen voor innovatie moeten bijdragen tot het aanpakken van de grote maatschappelijke en economische uitdagingen waarmee onze samenleving en economie worden geconfronteerd.

Groene energie (energie-efficiëntie, hernieuwbare energie en cleantech) wordt beschouwd als een multidisciplinair innovatieknooppunt.

Via de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI) worden innovatieregiegroepen samengebracht met als doel een strategische innovatieagenda voor de middellange termijn uit te tekenen. De VRWI heeft de opdracht gekregen om, via op te richten innovatieregiegroepen (iRG's), een innovatieagenda te realiseren.

Op 16 maart 2012 werd het eindrapport van de iRG "Bouw" en het daaraan gekoppelde VRWI-advies aan minister Lieten bezorgd en vervolgens verstuurd naar de ministers van de Vlaamse Regering.

Begin december 2011 werden ook iRG's opgestart rond eco-innovatie en groene energie. Vlaanderen heeft immers nood aan een transitie naar meer energie-efficiëntie en meer hernieuwbare energieproductie. De iRG "groene energie" zal zich dan ook concentreren op vier domeinen : hernieuwbare energieproductie, een slim elektriciteitsnetwerk, energie-efficiëntie bij bedrijven en energie-efficiëntie in gebouwen. Het eindrapport wordt verwacht in het najaar van 2012.

1.9. Onderwijs

Voor de uitvoering van een investeringsprogramma inzake energiebesparingen in het onderwijs is 7 miljoen euro gereserveerd binnen het Energiefonds, beheerd door het VEA. Deze middelen worden door AGION en GO! aangewend om de door hen behandelde aanvragen tot betoelaging van investeringen in schoolgebouwen met een REG-onderdeel te financieren. Tot en met juni 2012 werden door AGION 69 subsidiedossiers met een REG-investering goedgekeurd en doorgestuurd naar het VEA. Volgens de rapportering van AGION vertegenwoordigen deze 6,02 miljoen euro aan investeringen, waarvan 73% investeringen inzake verbeterd dubbel glas en 27% investeringen inzake energiezuinige verwarming. Deze investeringen zijn voor 4,17 miljoen euro vergoed uit het Energiefonds, waarvan 75% subsidies voor verbeterd dubbel glas en 26% voor energiezuinige verwarmingsinstallaties. Aan het GO! werd in 2012 vanuit het Energiefonds 1,57 mio euro uitbetaald om REG-dossiers van het GO! te betoelagen. Deze REG-dossiers hebben betrekking op 3 projecten voor de vervanging van het buitenschrijnwerk op diverse locaties van de scholengroepen.

1.10. Fiscaliteit

Met het decreet van 23 mei 2008 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2008, werd voor energiezuinige nieuwbouw een vermindering van de onroerende voorheffing ingevoerd vanaf aanslagjaar 2009. Een eigenaar van een woning die het E-peil E60 of lager behaalt, bekomt gedurende 10 jaar een korting van 20% op zijn jaarlijks te betalen onroerende voorheffing. Bij een E-peil E40 bedraagt de korting 40%. Voor kantoren geldt een korting van 20% op de onroerende voorheffing wanneer een E-peil E70 of lager wordt behaald.

De Vlaamse Regering heeft op 20 juli 2012 haar principiële goedkeuring gehecht aan het voorontwerp van decreet tot wijziging van de artikelen 257 en 258 van het wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 wat de onroerende voorheffing betreft. De grote lijnen van het voorstel zijn:

- Voor bouwaanvragen die lopen tot eind december 2012 blijft de huidige regelgeving behouden. De wetgeving wijzigt voor bouwaanvragen vanaf 1 januari 2013. Het financieel voordeel wordt groter, maar tegelijkertijd worden de voorwaarden ook strenger. Het onderscheid tussen woningen en niet-woongebouwen (bijvoorbeeld kantoren) verdwijnt;
- Voor bouwaanvragen vanaf 1 januari 2013 bedraagt de korting 50% op de onroerende voorheffing bij een E-peil van ten hoogste E50 en dit gedurende 5 jaar (en ten hoogste E40 voor bouwaanvragen vanaf 2014). Voor een E-peil van ten hoogste E30 bedraagt de korting 100% op de onroerende voorheffing, eveneens gedurende 5 jaar.

1.11. Armoede

Zowel bij de VREG als bij het VEA is sinds begin 2008 een medewerker actief als aandachtsambtenaar ‘armoedebestrijding’. Die leveren hun bijdrage tot de jaarlijkse actualisering van het Vlaams actieplan armoedebestrijding. Bij besluit van 9 juli 2010 keurde de Vlaamse Regering het Vlaams actieplan armoedebestrijding 2010-2014 goed. Dat legt vast dat iedere minister met de hulp van een aandachtsambtenaar ‘armoedebestrijding’ in de gaten houdt welke consequenties zijn beleid heeft op het vlak van armoede. Nieuwe regelgeving wordt daarom voortaan ook onderworpen aan een armoedetoets.

Voor wat betreft Energie werd in het actieplan als strategische doelstelling opgenomen dat elk gezin in Vlaanderen recht heeft op toegang tot betaalbare energie en op maat wordt ondersteund om energiebesparing in de woning te realiseren. Volgende operationele doelstellingen moeten hiertoe bijdragen:

- energiebesparende maatregelen houden de energiekosten van woningen in toom, zowel bij eigenaars als bij huurders in de private en de sociale huursector;
- via openbaredienstverplichtingen garanderen de leveranciers kwaliteitsvolle dienstverlening in samenwerking met een sterke regulator die hierop toeziet;
- iedereen is voldoende geïnformeerd over de mogelijke keuzes op de energiemarkt en de ondersteuningsmaatregelen op vlak van energiebesparing. Deze informatie leidt in belangrijke mate tot het gewenste gedrag.

Verder komt het Verticaal Permanent Armoedeoverleg Energie (VPAO) met vertegenwoordigers van het kabinet, de armoedesector en de administratie minstens drie keer per jaar samen voor overleg rond het optimaliseren van sociale beschermingsmaatregelen en het uitwerken van oplossingen voor de groeiende problematiek van energiearmoede. In 2012 is het VPAO al één keer bijeen gekomen in het kader van de optimalisatie van het sociale energiebeleid. In het najaar volgt nog minstens één overleg.

2. Bijdragen tot de realisatie van de doorbraak Groen en dynamisch stedengewest van Vlaanderen in Actie

In deze beleidsbrief wordt de stand van zaken en planning gegeven van volgende sleutelprojecten van de doorbraak Groen en dynamisch stedengewest van ViA:

- *Het implementeren van de bepalingen van de Europese richtlijn energie-efficiëntie die betrekking hebben op de gewestelijke energiebevoegdheden:* zie hoofdstuk III.2;
- *Het bevorderen van energiebesparende maatregelen om de energiekosten te beperken bij eigenaars, huurders op de private markt en sociale huurders* (tevens vlaggenschipinitiatief van ViA): zie hoofdstukken III.5 en III.6;
- *Het implementeren van de bepalingen van de Europese richtlijn inzake hernieuwbare energie voor wat betreft de gewestelijke energiebevoegdheden:* zie hoofdstuk III.10.1;
- *De ombouw van het bestaande distributienet naar een slim net:* zie hoofdstuk III.17;
- *De verbetering van de werking van de elektriciteits- en gasmarkt:* zie hoofdstukken III.19 en III.20;
- *Het verbeteren van de effectiviteit en efficiëntie van de bestaande sociale openbaredienstverplichtingen:* zie hoofdstuk III.21.3;
- *De oprichting van het Vlaams Energiebedrijf* (link naar bevoegdheid Overheidsinvesteringen): zie hoofdstuk IV.1.3.

Voor de volledigheid moet worden vermeld dat zowel het sleutelproject inzake beperking van de energiekosten als het sleutelproject over de sociale openbaredienstverplichtingen interageert met de doorbraak ‘Warme samenleving’ van ViA.

Er kan ook nog worden meegegeven dat het beleidsveld Energie/VEA integrator is van één transversaal thema binnen ViA, namelijk het transitithema hernieuwbare energie en smart grids. Daarvan kan het volgende worden meegegeven (deels al besproken in vorige hoofdstukken):

Waar staat de transitie?

De hernieuwbare energieproductie neemt in Vlaanderen gestadig toe, al is het duidelijk dat het nog een enorm grote uitdaging is om gans onze energievraag met hernieuwbare energie te kunnen dekken.

In het Energiedecreet is een zeer concrete doelstelling voor de groenestroomproductie tegen 2020 vastgelegd. In het regeerakkoord is overeengekomen dat Vlaanderen ijvert voor een billijk aandeel in de Belgische doelstelling van 13% en dat een zo groot mogelijk deel, en bij voorkeur het geheel, van de doelstelling binnenlands te bewerkstelligen. Voor groene warmte en voor hernieuwbare energie in transport moeten, afhankelijk van de uitkomst van de intra-Belgische lastenverdeling, nog Vlaamse doelstellingen worden vastgelegd.

Het aandeel hernieuwbare energie in Vlaanderen van zowel groene stroom, groene warmte en hernieuwbare energie in transport bedroeg in 2005 1,3% en in 2011 3,8%.

De programmawerking voor het transitiethema is in voorbereiding.

De Vlaamse Regering heeft gezorgd voor de financiële ondersteuningssystemen voor groene stroom en groene warmte.

De principiële beslissing van de federale regering van juli 2012 over de kernuitstap versterkt de boodschap dat de transitie naar meer hernieuwbare energievoorziening noodzakelijk en mogelijk is.

Het projectteam heeft de stakeholders nog niet kunnen betrekken bij de uitwerking en concretisering van het actieplan omwille van vertraging bij de uitvoering van de backcastingstudie rond 100% hernieuwbare energie in 2050 (wordt nu verwacht in oktober 2012) en de politieke besluitvorming over de verdeling van de Belgische doelstelling voor 2020 (wordt nu verwacht eind 2012). Deze politieke besluitvorming over de tussendoelstelling voor 2020 is uitermate belangrijk als signaal naar de stakeholders. De concrete verdere uitwerking van het actieprogramma voor het transversaal thema zal maar in een stroomversnelling kunnen komen vanaf begin 2013, van zodra er duidelijkheid is over de resultaten van de backcastingstudie en het ambitieniveau van de tussentijdse doelstelling voor 2020.

3. Wisselwerking met het lokale niveau

Het VEA pleegt overleg met de lokale overheden via het VVSG en met de steunpunten duurzaam bouwen in verband met:

- de voorbeeldrol van de overheden bij de realisatie van bijna-energieneutrale publieke gebouwen, zoals deze wordt geïmplementeerd in het actieplan bijna-energieneutrale gebouwen ter uitvoering van de Europese verplichting hiervoor vanaf 2019;
- de waarborgverlening, interestsubsidie en regionalisering van het FRGE.

Het VEA heeft tijdens verschillende evenementen door het lokale niveau georganiseerd, een presentatie gegeven over bovengaande en andere onderwerpen.

Ook andere entiteiten van de Vlaamse overheid (departement LNE, departement RWO, VMSW en DAR) worden op deze overlegmomenten uitgenodigd.

In 2012 wordt een brochure opgemaakt die alle subsidies en toelagen voor lokale besturen met betrekking tot energiebesparing bundelt.

De energie-efficiëntierichtlijn voorziet dat lidstaten sociale huisvestingsmaatschappijen en overheden, waaronder het regionale en lokale niveau, zullen aanmoedigen om energie-efficiëntieplannen, energiemanagement en energieprestatiecontracten te implementeren. Bedoeling is om investeringen te mobiliseren voor de renovatie van het nationale residentiële en commerciële gebouwenpark, niet alleen privaat maar ook publiek. De strategie zal onder andere omvatten:

- een overzicht van het gebouwenpark;
- de principes voor een kosteneffectieve benadering van de renovaties;
- beleidsmaatregelen voor kosteneffectieve ‘diepe’ renovaties (inclusief gefaseerde renovaties);
- planning;
- onderbouwde inschatting van energiebesparingen en voordelen.

De eerste versie van Vlaamse strategie is gepland tegen 30 april 2014 en zal worden geïntegreerd in het tweede actieplan energie-efficiëntie (zie III.2).

In het voorjaar van 2012 werden krachtlijnen voor lokale energiebeleidsmaatregelen die vanaf 2013 in de vernieuwde lokale plannings- en beheercyclus kunnen worden opgenomen, opgesteld. Deze zullen verder worden uitgewerkt en zullen in de toekomst worden aangepast in functie van eventuele wijzigingen in de regelgeving ter zake. De lijst van krachtlijn bevat onder andere maatregelen die voordien waren opgenomen in de Samenwerkingsovereenkomst. Een opsomming:

- Voor ieder publiek gebouw wordt een energieprestatiecertificaat opgemaakt.
- Ieder nieuw overheidsgebouw waarvoor vanaf 1 januari 2018 een stedenbouwkundige vergunning wordt aangevraagd zal een bijna-energie neutraal overheidsgebouw zijn.
- Voor energiebesparende investeringen waarvoor op gewestniveau een financiële ondersteuning wordt voorzien, zal geen aanvullende premieregeling op lokaal niveau worden ingevoerd.
- Lokaal bestuur zal werking van Lokale Entiteit ondersteunen.
- Lokaal bestuur zal integratie van energieadvies in initiatieven in kader van lokaal woonbeleid (de zogenaamde woonwinkels) ondersteunen.

Vanaf 1 januari 2014 wordt in nieuwe gebouwen en gebouwen die ingrijpend worden gerenoveerd een minimumniveau van energie uit hernieuwbare bronnen toegepast.

Freya VAN DEN BOSSCHE

Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie

V. Bijlagen

1. Bijlage 1: Overzicht van de wijze waarop gevolg wordt gegeven aan de resoluties en moties van het Vlaams Parlement

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de wijze waarop gevolg wordt gegeven aan de resoluties en moties van het Vlaams Parlement tijdens deze legislatuur.

Resolutie van 17 maart 2010 betreffende de injectietarieven aangerekend voor hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve warmtekrachtkoppelingen

(<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2009-2010/g374-3.pdf>)

Opvolging

Bij decreet van 23 december 2010 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, werd de plicht ingevoerd voor de distributienetbeheerders om injectie van groene stroom en stroom uit WKK op het distributienet kosteloos te laten plaatsvinden. Dit decreet werd vernietigd door het Grondwettelijk Hof op 12 juli 2012 wegens schending van de bevoegdheidsverdelende regels. De reden voor de invoering van het decreet is echter weggenomen. Doordat er echter sinds kort ook injectietarieven worden aangerekend op het transportnet, is er geen discriminatie meer op dit punt tussen de decentrale producenten en de centrale producenten.

Met redenen omklede motie van 29 maart 2010 betreffende de beleidsnota Energie 2009-2014

(<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2009-2010/g211-6.pdf>)

Opvolging

Met de voorliggende beleidsbrief wordt een gedetailleerde stand van zaken gegeven over de uitvoering van bovenvermelde motie en worden tevens de basisopties van het Regeerakkoord en van de Beleidsnota Energie 2009-2014 verder uitgewerkt.

Actualiteitsmotie van 5 mei 2010 tot besluit van het in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de gevolgen van het huidige subsidiesysteem voor groene stroom in Vlaanderen

(<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2009-2010/g523-2.pdf>)

Opvolging

Voor punt 1° van deze actualiteitsmotie, zie de hoofdstukken III.10 t.e.m. III.15, in het bijzonder het subhoofdstuk III.10.4. Voor de punten 2° t.e.m. 4°, zie eveneens het subhoofdstuk III.10.4.

Resolutie van 8 juli 2010 betreffende het voorbereiden van Vlaanderen op olie- en gaspieken

(<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2009-2010/g588-3.pdf>)

Opvolging

In uitvoering van punt 1° a) van de resolutie, wordt verwezen naar de door de Europese Commissie gefinancierd studie met het overzicht van de economische en administratieve gevolgen van een substantieel hogere prijs per vat olie voor de Europese Unie: 'The macro-economic impact of high oil prices'. De studie is afgerond in 2008. Bovendien wordt ook in het kader van de ontwikkeling van beleidsondersteunende energiescenario's (Primes) die door of in opdracht van de Europese Commissie worden onderzocht, aandacht gegeven aan scenario's met hogere olieprijsen. Dit was bijvoorbeeld het geval in de impactanalyse van het klimaat- en energiepakket dat in 2008 door de Europese Commissie werd gepubliceerd.

Met betrekking tot punt 1° b) kan in eerste instantie worden verwezen naar het bovenvermelde klimaat- en energiepakket (en onderliggende studies) van de Europese Commissie van 2008 met daarin de concreet becijferde nationale broeikasgasreductiedoelstellingen en nationale hernieuwbare energiedoelstellingen om de afhankelijkheid van schaarse energiebronnen versneld af te bouwen en de sociale en economische gevolgen van een onverwacht sterke stijging van de energieprijzen te accommoderen.

Ook moet worden verwezen naar de Europese richtlijn van 2006 betreffende energie-efficiëntie bij het eindgebruik en energiediensten waarvoor de lidstaten verplicht zijn om hierover driemaal uitgebreid te rapporteren aan de Europese Commissie. Zie hoofdstuk III.2.

Wat betreft punt 2°, telkens er nieuwe prospectieve studies over de (noodzakelijk geachte) productiemiddelen en de transportinfrastructuur (Elia en Fluxys) op de Algemene Raad van de CREG worden aangemeld in uitvoering van de betreffende federale wetgeving, en er daarin geen diverse scenario's zouden worden uitgewerkt met betrekking tot de energieprijzen, zal er door de vertegenwoordiging van het Vlaamse Gewest worden op aangedrongen om dat vooralsnog toch te doen.

In uitvoering van punt 3° wordt de inbreng van bovengaande elementen in het energiebeleid voor wat betreft de zaken die tot de gewestelijke energiebevoegdheden behoren, exhaustief besproken in voorliggende beleidsbrief.

Punten 4°, 5°, 6° en 7° zijn hernemingen van respectievelijk de punten 2°, 3°, 7° en 10° van de met redenen omklede motie van 12 mei 2010 betreffende de beleidsnota Energie 2009-2014 (cf. supra).

Actualiteitsmotie van 27 oktober 2010 tot besluit van het in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het toenemend aantal gezinnen zonder verwarming en de aanpak van de energiearmoede tijdens de winter

(<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g771-2.pdf>)

Opvolging

In uitvoering van punt 1° van de resolutie heeft de Vlaamse Regering de invoering van een minimale levering van aardgas tijdens de winterperiode definitief goedgekeurd op 12 november 2010. Aanvullend en voor punt 2° wordt verwezen naar III.21.3. Voor de punten 3° t.e.m. 6° wordt verwezen naar III.4 t.e.m. III.6, III.8, III.20 en IV.1.1. In functie van het belang van oplading van de aardgasbudgetmeter (punt 6°) werd eind 2011 een folder verspreid, met specifieke aandacht voor deze problematiek.

Motie van aanbeveling van 23 december 2010 tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Energie 2010-2011

(<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g776-5.pdf>)

Opvolging

Met de hier voorliggende beleidsbrief wordt een gedetailleerde stand van zaken gegeven over de uitvoering van bovenvermelde motie en worden tevens de basisopties van het Regeerakkoord en van de Beleidsnota Energie 2009-2014 verder uitgewerkt.

Punten 1°, 2° en 7° van deze motie zijn hernemingen van respectievelijk de punten 1°, 2° en 9° van de met redenen omklede motie van 12 mei 2010 betreffende de beleidsnota Energie 2009-2014 (cf. supra).

Voor punt 4°, zie ook de actualiteitsmotie van 2 mei 2010 over de gevolgen van het subsidiesysteem voor groene stroom in Vlaanderen (cf. supra).

Resolutie van 19 januari 2011 betreffende de bestrijding van energiearmoede

(<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2010-2011/g738-3.pdf>)

Opvolging

Voor punt 4°, zie III.21.3. In uitvoering van punt 5° werd de SERVICE-check van de VREG uitgewerkt, zie III.20. Voor punt 7°, zie III.21.2. Voor punt 8° wordt verwezen naar II.3 en III.17.

2. Bijlage 2: Regelgevingsagenda 2013

De wetgeving op het gebied van energie is gebundeld, gecoördineerd en intussen ook aangevuld via het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het Energiebesluit van 19 november 2010. Op 1 januari 2011 traden deze in werking.

De regelgevingsagenda 2013 wordt opgemaakt conform de door de dienst Wetsmatiging vastgestelde methodiek en sjabloon.

Een uittreksel van de regelgevingsagenda - gegenereerd op 25 september 2012 - is afzonderlijk toegevoegd.

De laatste versie van de regelgevingsagenda is beschikbaar op <http://www.bestuurszaken.be/wetsmatiging>.

Regelgevingsagenda: Energie

Omzetting EPBD-richtlijn (wijziging Energiebesluit m.b.t. definitie bijna-energie neutraal, verstrengingspad EPB-eisen tot 2021, EPB-eisen in andere specifieke bestemmingen en invulling systeemeisen)

Status van het initiatief: Lopend

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad

Actualisatie Technisch Reglement elektriciteit en gas

Status van het initiatief: Lopend

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
		25/05/2012			

Goedkeuring technisch Reglement plaatselijk vervoernet van elektriciteit

Status van het initiatief: Lopend

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering:

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):

Andere:

Inwerkingstreding:

Subsidieregeling groene warmte (aanpassing Energiebesluit)

Status van het initiatief: Lopend

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
15 juli 2011	28 oktober 2011				

Hervorming groenestroomcertificatensysteem: implementatie evaluatie door aanpassing Energiebesluit

Status van het initiatief: Lopend

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
14/09/2012					

Evaluatie Sociale ODV (aanpassing Energiebesluit)

Status van het initiatief: Lopend

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
01/06/2012	20/07/2012	07/09/2012			

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering:

12/9/2011

Certificatieregeling voor installateurs van hernieuwbare energiesystemen (aanpassing Energiebesluit)

Status van het initiatief: In voorbereiding

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad

Aansprakelijkheid van netbeheerders (Energiedecreet)

Status van het initiatief: In voorbereiding

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad

Integratie Elektriciteitswet van 10 maart 1925 in het Energiedecreet**Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
9/19/2011	10/28/2011	12/8/2011	1/12/2012	3/16/2012	

Inwerkingstreding:

deels op 12/04/2012 & deels op 01/07/2012

Wijziging van de energieprestatieregelgeving: minimumaandeel hernieuwbare energie in gebouwen**Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
27/04/2012	13/07/2012	28/09/2012			